Ніва

ОРГАН ГАЛОЎНАГА ПРАЎЛЕННЯ БЕЛАРУСКАГА ГРАМАДСКА-КУЛЬТУРНАГА ТАВАРЫСТВА

№ 44 (246) | ГОД VI | БЕЛАСТОК 29 КАСТРЫЧНІКА 1961 ГОДА | ЦАНА 60 ГР

* Савецкая Радзіма ўступіла ў перыяд разгорнутага будаўніцтва камунізма па ўсяму шырокаму фронту вялікіх работ.

* Спалучэнне намаганняў па развіццю нацыянальнай гаспадаркі кожнай сацыялістычнай краіны з агульнымі намаганнямі па ўмацаванню і пашырэнню эканамічнага супрацоўніцтва і ўзаемадапамогі — такая прамая дарога далейшага пад'ёму міравой сацыялістычнай гаспадаркі.

* За апошнія гады дружная сям'я камуністаў павялічылася яшчэ на 12 партый, а агульны лік камуністаў — на сем мільёнаў чалавек.

* У сучасных умовах адкрылася перспектыва дабіцца мірнага суіснавання на ўвесь перыяд, на працягу якога павінны знайсці сваё рашэнне сацыяльныя і палітычныя праблемы, сёння раздзяляючыя мір.

* За 1956 — 1961 гады дзяржаўныя капітальныя ўкладанні ў народную гаспадарку склалі 156 мільярдаў рублёў. Гэта больш, чым было ўкладзена за ўсе гады Савецкай улады да XX з'езду партыі!

* У апошнія гады наша краіна, па-ранейшаму значна пераўвышаючы ЗША па тэмпах, стала апярэджваць іх і па абсалютнаму прыросту вытворчасці шматлікіх важнейшых відаў прадукцыі.

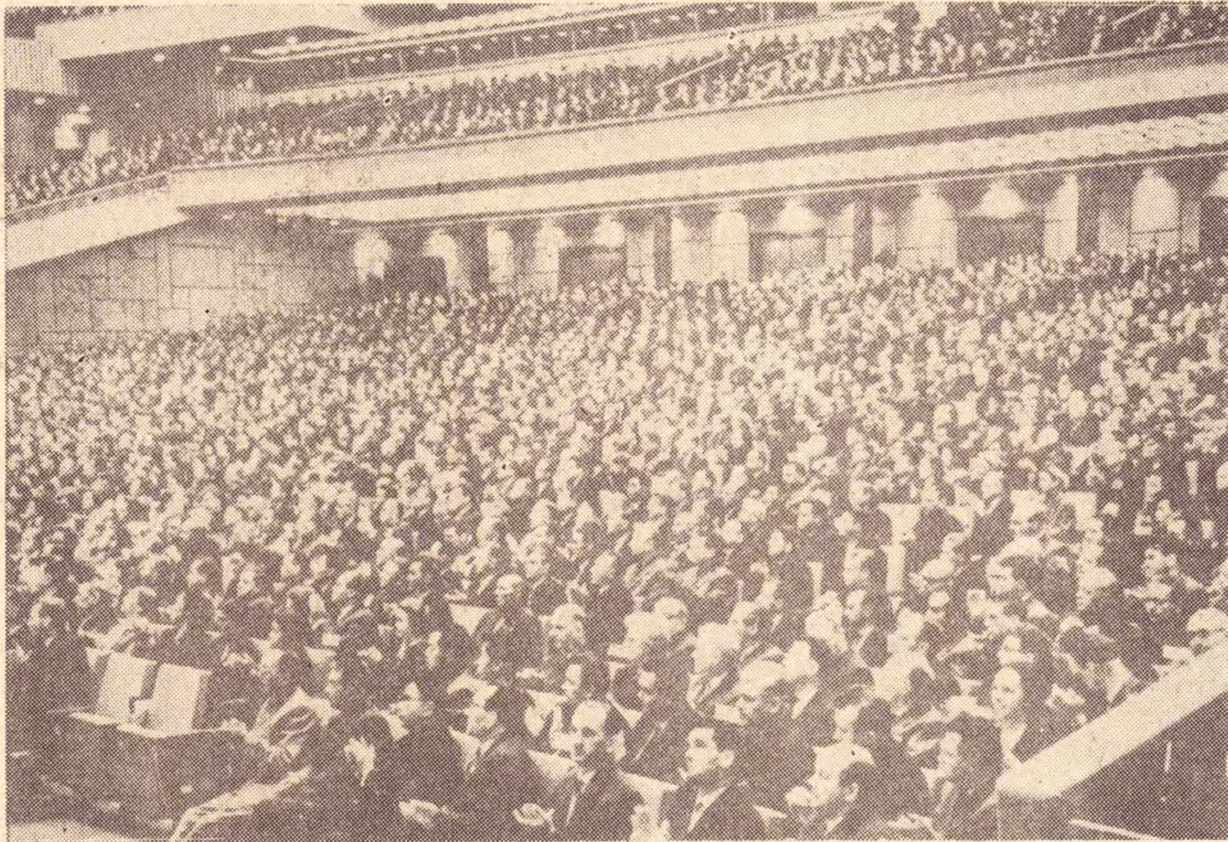
* Нам неабходна хутчэй і да дна выкарыстаць усё, што стварае навука і тэхніка ў нашай краіне, смялей браць усё лепшае, што дае замежны вопыт, шырэй развіваць спецыялізацыю і кааперацанне, паскараць тэмпы комплекснай механізацыі і аўтаматызацыі вытворчасці.

* Не вытворчасць дзеля вытворчасці, а вытворчасць дзеля чалавека — свяшчэнны прынцып дзейнасці партыі і Савецкай дзяржавы.

* Шчырая крытыка буйных памылак і цяжкіх вынікаў, звязаных з культам асобы, мелі велізарнае значэнне для лёсу партыі, для будаўніцтва камунізма.

* Падрыхтоўка чалавека да працоўнай дзейнасці, працоўная закалка людзей, выхаванне любві і пашаны да працы як да першай жыццёвай патрэбы і з'яўляецца сутнасцю, стрыжнем усёй працы ў камуністычным выхаванні.

(З даклада М. С. Хрушчова на XXII з'езд КПСС).

На здымку: у час абрадаў з'езду.

Цятрусь Броўка

За наступнымі гадамі...

Дзень за днём і дні за днямі
Ўсё жыццё пераiпачаць.
За наступнымі гадамі
Што я сэрцам чую, бачу —

Грамаду людзей шчаслівых,
Болей звонкі ў песнях голас,
Бег матораў больш руплівы,
Найспарнейшы хлебны колас.

Гарадоў дзівосных аркі —
У зялёным буйным лісці,
Неба сіні самай яркай
І ваду яшчэ празрысцей.

Дрэвы ў самым буйным цвеце,
Кветкі, быццам зоры тыя,
І галоўнейшае ў свеце —
Душы светлыя людскія.

Дзень за днём і дні за днямі
Нашу радасць у паходзе
Здабываць мы будзем самі,
Бо нішто так не прыходзіць.

Хтосьці зробіць дом на славу,
Хтосьці даль нябёс падлічыць,
Хтось даб'ецца лепшых
сплаваў,
А хтось зерне павялічыць.

Хопіць працы і клапотаў
Збудавацца адмыслова,
Будзе кожнаму работа,
Мне ж — шукаць такое слова,

Каб яно свяціла ўночы,
Каб яго як сустракалі —
У людзей гарэлі вочы
І каб сэрцы ўсіх спявалі.

ДРЫГВА ЎСТУПАЕ Ч·А·Л·А·В·Е·К·У

«...Капіталаўкладанні дзяржавы на меліярацыю растуць з года ў год... У бягучай пяцігодцы на меліярацыйныя працы прызначаецца грамадную, як на нашыя магчымасці, суму 17 мільярдаў злотых...»

Уладзіслаў Гамулка

З «Нівы»? Хочаце пісаць пра нас, крытыкаваць? — вітаючыся са мною, запытаў намеснік кіраўніка Водна-меліярацыйнага прадпрыемства ў Бельску Падляшскім, Пятро Самайлюк.

— Прынамсі з такім намерам прыехаў да вас.

— Ну што ж, пішыце, — смеючыся гаворыць гр. Самайлюк і дастае з шуфляды якуюсьці паперу, запісаную доўгімі калонамі лічб. — Вось справаздача, якая адлюстроўвае нашыя вынікі за сем месяцаў бягучага года. Паводле гадавога плана трэба нам выканаць працы, вартасць якіх складае суму 24 мільёны 852 тысячы 600 злотых. У гэтай суме змяшчаецца звыш 160 гектараў палёў, на якіх маем правесці дрэнаж, звыш трох з паловай тысяч метраў меліярацыйных равоў, каля 33 кіламетраў рэк, якія патрабуюць рэгуліроўкі і 1370 гектараў сенажаці, на якіх праводзім поўнае паслямеліярацыйнае загаспадараванне. За сем месяцаў бягучага года план выканалі мы ў звыш 64 працэнтах.

Адчыніліся дзверы, і ў пакой увайшоў нейкі працаўнік.

— Таварыш кіраўнік, — звярнуўся ён да Самайлюка, — у Зацісоўцы трактар выйшаў са строю. Падшыпнік раскалоўся.

— Вось бачыце, зноў прымушвае беспрацоўе, бо дзе ж я зараз вазьму гэты падшыпнік. Недахоп запасных частак да машын — галоўная ў нас бяда. Часам можна атрымаць патрэбныя нам часткі ў прыватных рамеснікаў, але ад іх нам нельга купляць. Цікава адкуль прыватнікі бяруць гэты тавар, калі ў дзяржаўных магазінах ніколі яго няма.

Зазваніў тэлефон. Кіраўнік хвіліну паслухаў, а затым нерашуча паглядзеў на мяне.

— Я дамовіўся паехаць сёння і паглядзець асабіста, як ідуць працы. — выясніў. — Так што...

— Ахвотна з вамі паеду. Пагутарым «на хаду».

— Вельмі добра.

Машына імчыцца ў напрамку Нарвы. Машына часта перасякае вялізныя плошчы лугоў.

— Паглядзіце вось на гэтыя сенажаці, — звяртаецца да мяне гр. Самайлюк, — вунь там, дзе пасвяцца каровы.

(Працяг на стар. 4)

НАШЫ ІНТЭРВ'Ю

ДА ЦВЯРОЗЫХ

Размова з др. Ежы Галонскім — старшынёй Ваяв. грамадскага супрацьалкагольнага камітэта ў Беластоку.

— Вы, доктар, з'яўляецеся прадстаўніком грамадскай установы, праца якой спрыяе змяншэнню спажывання алкаголю ў нашым ваяводстве. Ці не маглі б Вы коратка расказаць нашым чытачам аб дзейнасці Камітэта.

— Барацьба з алкагалізмам вядзецца ў нас ужо 10 год. Мы стараліся выхоўваць асяроддзе. Рабілі гэта пры дапамозе антыалкагольнай прапаганды: брашур, выставак, гутарак і лекцый, дэманстрацыі адпаведных кінафільмаў. Аднак гэтага аказалася недастаткова — мы не дасягнулі накрэсленай мэты. Колькасць алкаголікаў узрастае, а найгоршае тое, што пашыраецца алкагалізм сярод моладзі.

Найлепшым прыкладам будуць даныя статыстычныя: у параўнанні з 1959 годам лічба судовых прыгавораў за злачынствы зробленыя па прычыне алкаголю ўзрасла ў 1960 годзе ў 3 разы. У 80% крымінальных злачынстваў прычынай з'яўляецца таксама алкаголь. За I паўгоддзе 1960 года і I паўгоддзе 1961 года выпіта адпаведна: гарэлкі — 1.066.000 і 1.164.000 літраў; віна — 2.124.000 і 1.835.000 літраў.

Барацьба, як бачыце, з гэтай прывычкай вельмі цяжкая. І змагацца з ёю павінна акрамя Камітэта, улад і ўстаноў для гэтага пакліканых, таксама ўсё цвярозае грамадства, а перад усім грамадскія арганізацыі.

У апошні час Аддзел здароўя ВРН зацвердзіў прапанову нашага Камітэта аб сарганізаванні лячэбна - выхаваўчага закладу для алкаголікаў, які будзе пабудаваны на тэрыторыі Беластоцкага павета непадалёку Харошчы.

(Працяг на стар. 3)

У НАСТУПНЫМ НУМАРЫ ПАЧНЕМ ДРУКАВАЦЬ ХВАЛЮЮЧУЮ ПАРТЫЗАНСКУЮ АПОВЕСЦЬ ПРА СЛАВУТАГА КАПІТАНА РЭПКІНА (ЯНА НАЛЕПКУ), ЯКІ Ў ЧАС АПОШНЯЙ СУСВЕТНАЙ ВАЙНЫ ДЗЕЙНІЧАЎ НА ТЭРЫТОРЫІ УКРАІНЫ І БЕЛАРУСІ. АПОВЕСЦЬ НАЗЫВАЕЦЦА «Я ВЯРНУСЯ ЖЫВЫ».

Праграма на сёння і на 20 год

У момант пісання гэтых слоў XXII З'езд КПСС прадаўжаў яшчэ сваю працу. Аднак ужо на аснове двух дакладаў таварыша Хрушчова ды першых дзён спрэчак можна ўявіць сабе значэнне З'езду — і то не толькі для народаў Савецкага Саюза, але і для ўсяго свету.

XXII З'езд КПСС вызначае трэцюю чарговую праграму савецкіх камуністаў. Ажыццяўленне гэтай праграмы на працягу дваццаці год створыць у СССР грамадскасць найвышэйшага ўзроўню заможнасці, культуры і асабістага шчасця. Гэта канкрэтная задача пабудовы камунізма будзе мець велізарнае значэнне для развіцця і ўмацавання рэвалюцыйных сіл ва ўсіх краінах — так сацыялістычных, як і капіталістычных.

Побач мэты, сягаючай у будучыню, XXII З'езд вызначае таксама бягучыя заданні.

М. С. Хрушчоў звярнуў увагу на тры элементы, якія на працягу апошніх гадоў змянілі аблічча свету.

Першы элемент — гэта «рэзультат паступовага развіцця грамадскасці нашай эпохі, у выніку чаго абаснавалася сацыялістычная сістэма. Другі — гэта правал каланіяльнай сістэмы. Трэці — гэта гвалтоўнае ды ўсебаковае аслабленне капіталізму і далейшае паглыбленне яго агульнага крызісу».

Пры такіх умовах у свеце пачалося спаборніцтва дзвюх сістэм: сацыялістычнай і капіталістычнай. Дагэтуляшні тэмп развіцця Савецкага Саюза ды ўсіх іншых сацыялістычных краін бясспрэчна паказвае за кім будзе перамога ў гэтым спаборніцтве.

З растучай перавагі сацыялістычных дзяржаў над капіталістычнымі XXII З'езд зрабіў вывад, што «у сучасную эпоху войны паміж дзяржавамі не з'яўляюцца непазбежнымі, што можна іх прадухіліць». Ужо зараз у распараджэнні сіл, якія адстойваюць мір, знаходзяцца сродкі абмяжоўваючыя магчымасці агрэсіўных намераў імперыялістаў.

XXII З'езд падтрымоўвае прынцып перагавораў як адзіную дарогу для вырашэння канфліктаў і замацавання мірнага суіснавання.

Заклік да перагавораў датычыць не толькі Германскай праблемы, але таксама і ў агульнага раззбраення ды рэгіянальных пактаў бяспекі — гэта значыць тых спраў, якія для мірнага развіцця свету маюць асноўнае значэнне.

Вынікі XXII З'езду несумненна будуць мець уплыў на хуткае развіццё паступовага руху і камуністычных партый ва ўсім свеце. КПСС указвае ж камуністам вялікую мэту будовы свабодных грамадскасцей, у адносінах паміж якімі будзе толькі і выключна мір ды дружба, будзе атмасфера, якую называюць сацыялістычным гуманізмам.

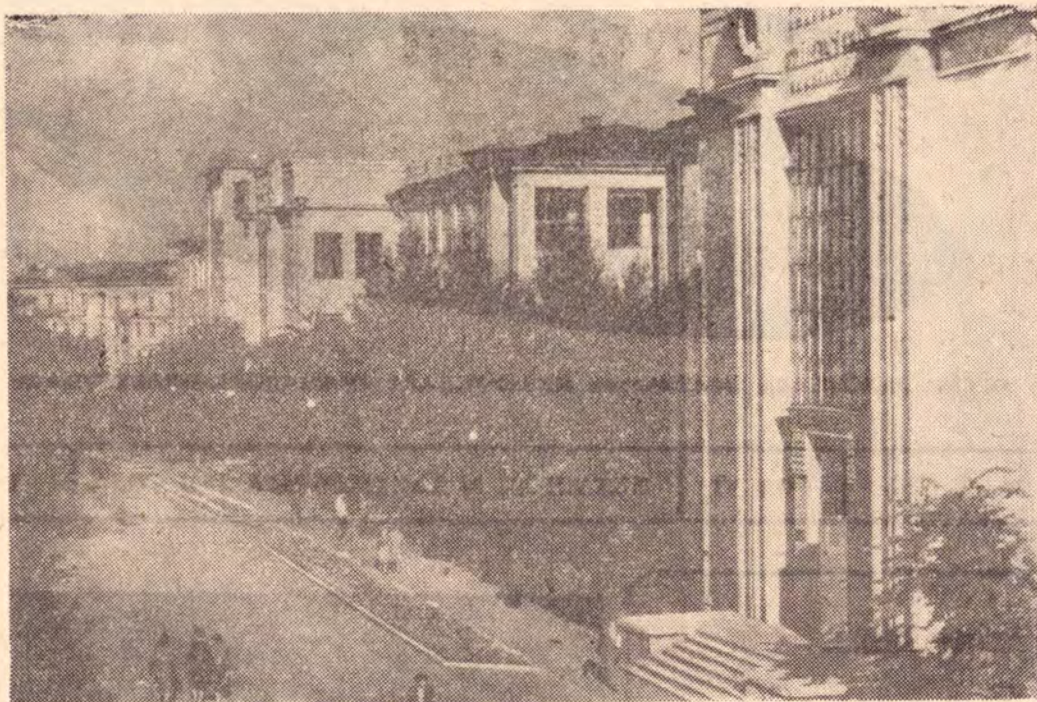
XXII З'езд садзейнічае замацаванню новых, выплываючых з ленінізма, асноў адзінства і супрацоўніцтва камуністычных партый розных краін. У гэтых асновах не знаходзіцца месца для замыкання вачэй на ўхібы такога роду, як рэвізіянізм югаслаўянскіх камуністаў ці дагматызм, якога не хочуць пакінуць правадыры Албанскай партыі працы.

Рашучая барацьба з гэтымі ўхібамі стварае ўмовы для пабудовы непарыўнага адзінства камуністаў, адзінства, якое павядзе да новых перамог сацыялізма.

УЛ. ЛАЗІНСКІ

ВЕСТКІ з БССР

БДУ 40 ГОД

Будынак Беларускага дзяржаўнага універсітэта.

30 кастрычніка 1921 года, роўна 40 год таму, першая ў Беларусі вышэйшая навучальная ўстанова шырока расчыніла свае дзверы для студэнтаў.

На пачатку свайго існавання універсітэт быў адзіным цэнтрам навуковай думкі ў Беларусі, вакол якога групаваліся прафесарска - выкладчыцкія сілы. Пазней на базе некаторых факультэтаў універсітэта ўзнікла некалькі самастойных навучальных устаноў, як педагагічны, медыцынскі інстытуты і іншыя.

У 1941 годзе пры універсітэце ўжо існавала 17 добра абсталяваных лабараторый, гістарычна-археалагічны, геолага - мінералагічны і заалагічны музеі, вялікая бібліятэка.

У час нямецкай акупацыі з 1943 па 1944 год універсітэт быў эвакуіраваны і працаваў пад Масквой, на чыгуначнай станцыі Сходня, карыстаючыся лабараторыямі Маскоўскага універсітэта.

Адступаючы пад ударамі савецкай арміі фашысцкія захопнікі знішчылі большую частку будынкаў універсітэцкага гарадка, усё лабараторнае і вучэбнае абсталяванне, спалілі бібліятэку.

Сёння ўтульна выглядае універсітэцкі гарадок. Побач адноўленых будынкаў узняліся гмахі чатырохпавярховых інтэрнатаў, а таксама галоўны корпус універсітэта з фасадам на плошчу імя Леніна. 7 тысяч юнакоў і дзяўчат спяшаецца кожную раніцу на лекцыі або ў чытальныя залы. 30 дактароў і каля

(Працяг на стар. 7)

По слядах Кузняцова

ПАРТЫЗАНСКАЯ ДРУЖБА

Чытачы нашы палюбілі жывую постаць Мікалая Кузняцова з аповесці Мядзведзева «За слёзы бацькоў», якую мы ў гэтым годзе друкавалі на сваіх старонках. Легендарны разведчык загінуў. Засталіся яго сябры, якія любоўна ахоўваюць памяць аб баявым таварышу. Дзмітры Мядзведзеў, камандзір атрада, у якім змагаўся Кузняцоў, зрабіў яго галоўным героем сваёй аповесці.

Дзмітры Мядзведзеў памёр. Не так даўно выйшла ў Маскве кніжка пра гэтага слаўнага партызанскага камандзіра. Напісаў яе былы лекар атрада Цесарскі. Раней гэты сам аўтар выдаў кніжку пра атрад. Цяпер мы даведаліся, што над кнігай аб баявых буднях атрада Мядзведзева працуе і Мікалай Струцінскі — адзін з самых блізкіх сяброў Кузняцова. Мікалай Струцінскі жыве цяпер у Львове, дзе таксама жывуць і працуюць многія баявыя саратнікі Кузняцова.

Нядаўна ТАСС звярнулася да Мікалая Струцінскага і папрасіла расказаць аб некаторых малавядомых эпізодах баявой дзейнасці Кузняцова. Вось што расказаў Струцінскі:

— Кузняцоў распрацаваў план знішчэння фашысцкага генерала Мельцара, — сказаў М. У. Струцінскі. — З гэтай мэтай мы прыбылі на машыне ў Роўна. Мікалай Іванавіч быў у форме гаўптмана (капітана), а я, яго шафёр, у форме гітлераўскага салдата. Мы спынілі машыну на вуліцы Міцкевіча, дзе ў абедзенны час павінен быў з'явіцца генерал. Кузняцоў выйшаў з машыны. Знешне ён выглядаў на дзіва спакойна. Крыху адставіўшы ўперад нагу, памахваў шэрымі афіцэрскімі пальчаткамі, курыў цыгарэту, зрэдку паглядваючы на гадзіннік. Раптам паказалася машына з гітлераўцамі. Аб'ехаўшы нас, яны сталі ўперадзе. Два жандарскія афіцэры накіраваліся да мяне і патрабавалі дакументы. Пасведчанне разглядалі прыдзірліва. Адзін з іх штосьці сказаў, а потым закрычаў на мяне. Становішча рабілася напружаным. Але тут на выручку паспяшаўся мой баявы сябар.

— У чым вінаваты шафёр, панове? — ветліва спытаў ён у гестапоўцаў.

— Дакументы, гер гаўптман, не ў парадку. На пуцёўцы няма штампа, не ўсе графы запоўнены, як належыць.

Мікалай Іванавіч імгненна ацаніў абстаноўку. Замест адказу ён павярнуўся ў бок вуліцы, па якой на Захад ішлі разгромленыя калоны гітлераўцаў.

— А гэта, панове, па-вашаму, парадак? Пры такім беспарадку ці ж можна аформіць як належыць пуцёўку?

— Да некаторай ступені вы маеце рацыю, — адказаў фашыст. — А скажыце, да якой часці вы належыце? Прашу вашы дакументы, — не супакойваўся жандар.

Кузняцоў падаў «пасведчанне», зробленае ў партызанскім атрадзе.

— Пауль Зіберт, гаўптман вермахта, — прачытаў уголас гітлеравец. — А дзе дыслакуецца ваша часць?

— Гэта ваенная тайна.

— Тады скажыце, у каго можна даведацца?

— У генерала-лейтэнанта Кіцынгера, — з пафасам адказаў Мікалай Іванавіч. — Звярніцеся, калі ласка, асабіста да яго.

— Я больш вас не затрымліваю, гер гаўптман.

Карнікі адказыралі, селі ў машыну і паехалі. Генерал Мельцар у гэты дзень не з'явіўся, і мы адправіліся назад.

Расказваючы гэты эпізод, Струцінскі падкрэсліў, што Мікалай Іванавіч свята выконваў суворaўскае правіла: сам гінь, а таварыша выручай.

КАМУНІЗМ — НАЙВЯЛІКШАЯ СІЛА СУЧАСНАСЦІ

На працягу вякоў камунізм быў толькі марай. У сярэдзіне мінулага стагоддзя геніяльныя настаўнікі пралетарыяту К. Маркс і Ф. Энгельс ператварылі яго з мары ў навуку, у магутны рух рабочага класа. Абапіраючыся на аб'ектыўныя законы грамадскага развіцця, яны даказалі немінучасць гібелі капіталізму і перамогі камунізма. У славутым «Маніфесце Камуністычнай партыі» Маркс і Энгельс глыбока абгрунтавалі мэты і задачы пралетарыяту як магільшчыка капіталізму, натхнілі рабочы клас на барацьбу супраць эксплуататараў. Навуку аб камунізме ўзбагаціў і развіў далей прадаўжальнік іх справы У. І. Ленін. Ён і створаная ім слаўная Камуністычная партыя яшчэ вышэй узнялі сцяг камунізма, сцяг барацьбы за свабоду і шчасце працоўных.

У праекце Праграмы КПСС сказана: «Мужная і самаадданая барацьба пралетарыяў усіх краін наблізіла чалавецтва да камунізма. Спачатку дзесяткі і сотні, потым тысячы і мільёны людзей, натхнёныя ідэаламі камунізма, ішлі на штурм старога свету. Парыжская Камуна, Кастрычніцкая рэвалюцыя, сацыялістычныя рэвалюцыі ў Кітаі і ў радзе іншых краін Еўропы і Азіі — такія важнейшыя гістарычныя рубяжы гераічных бітваў міжнароднага рабочага класа за перамогу камунізма. Пройдзены гіганцкі шлях, паліты крывёю барацьбітоў за народнае шчасце, шлях слаўных перамог і часовых паражэнняў, перш чым камунізм, які калісьці здаваўся толькі зданню, стаў найвялікшай сілай сучаснасці, грамадствам, што будуецца на велізарных прасторах зямнога шара».

Праект Праграмы КПСС, які захоўвае поўную пераемнасць з дзвюма ранейшымі праграмамі партыі, з'яўляецца заканамерным прадаўжэннем ідэй, упершыню абвешчаных у «Камуністычным Маніфесце». У ім дадзена разгорнутая характарыстыка сучаснай эпохі, асноўны змест якой складае пераход ад капіталізму да сацыялізма. Пачатак гэтаму пераходу паклала савецкая краіна, у якой сацыялізм перамог поўнасцю і канчаткова. Савецкі народ, кіруемы партыяй камуністаў, здзейсніў найвялікшы рэвалюцыйны подзвіг. Чалавецтва атрымала рэальна існуючае грамадства і правераную на вопыце навуку аб пабудове сацыялізма.

У выніку сацыялістычных рэвалюцый у радзе еўрапейскіх і азіяцкіх краін склалася сусветная сістэма сацыялізма. Гэта новы тып эканамічных і палітычных адносін паміж краінамі, які характарызуецца поўным раўнапраўем, адзінствам агульных інтарэсаў і мэт, братняй узаемадапамогай і павагай нацыянальнай незалежнасці. Ужо трэцяя частка чалавецтва будуе новае жыццё пад сцягам навуковага камунізма.

За параўнаўча кароткі гістарычны тэрмін краіны сацыялістычнага лагера накапілі багаты вопыт будаўніцтва сацыялізма. Улада і панаванне сацыялістычных вытворчых адносін забяспечваюць няспынны гаспадарчы ўздым гэтых краін, няўхільны і планамерны рост эканомікі, яго хуткія і ўстойлівыя тэмпы. На аснове каардынацыі іх народна - гаспадарчых планаў, спецыялізацыі і кааперавання вытворчасці склаўся міжнародны падзел працы, які садзейнічае паскарэнню ў кожнай сацыялістычнай краіне развіцця прадукцыйных сіл, найбольш рацыянальнаму і поўнаму выкарыстанню ўнутраных рэсурсаў. Дасягнутыя народна - дэмакратычнымі дзяржавамі поспехі ў эканамічным і культурным будаўніцтве поўнасцю пацвердзілі, што ва ўсіх краінах, незалежна ад узроўню іх развіцця, размераў тэрыторыі і колькасці насельніцтва сапраўдны прагрэс магчымы толькі на шляхах сацыялізма. Поўную яго перамогу ў рамках усёй сістэмы забяспечваюць згуртаванне сацыялістычных дзяржаў у адзін лагер, яго мацнеючае адзінства і няспынна растучая магутнасць.

ЛЮБЛІНСКІЯ УКРАІНЦЫ

З таварышам Міколам Каралько я пазнаёміўся ў Любліне. Гэта ўжо пажылы, але вельмі энергічны і жыццерадасны чалавек. Многа яму давялося перажыць. За санацыі амаль 10 год прасядзеў у турмах за дзейнасць у радах Камуністычнай партыі Заходняй Украіны. Менавіта з таго часу і захаваліся ў Каралько найлепшыя ўражанні аб беларусах, членах КПЗБ, з якімі шмат год давялося дзяліць турэмную нядолю.

— Памятаю, — успамінае Мікола Каралько, — як аднойчы перавозілі мяне з групай пяцёх беларусаў да следчай турмы ў Варшаве. Самаход, якім нас везлі, затрымаўся ля адной вуліцы, дзе варшаўскія рабочыя праводзілі рамонт.

— Ну што, хлопцы, заспяваем? — прапанаваў адзін з КПЗБ-оўцаў. І маладыя, здаровыя галасы зацягнулі: «Ад веку мы спалі». Я таксама далучыўся да іх. Ведаў добра гэтую песню. Сябры ў турме навучылі.

Варшаўскія рабочыя як па камандзе кінулі працаваць. Яны падаліся бліжэй да самахода. Незадоўга самаход наш патанаў у людскім натоўпе, якога ўсё больш прыбывала. Жыхары сталіцы, мабыць, у першыню тады пачулі гэтую беларускую песню.

— Прэч з фашысцкім урадам! — усклікнуў адзін з КПЗБ-оўцаў, калі закончылася песня.

— Прэч! Прэч! — адклікнуўся натоўп. Паліцэйскія не маглі далей вытрымаць.

— Едзь! — загадаў камандзір канвоя шафёру. Самаход ірвануўся па раскопанай вуліцы.

З турмы выйшаў на пачатку вайны. А потым была гітлераўская акупацыя. Міколу Каралько давялося перажыць канцэнтрацыйны лагер.

Зараз Мікола Каралько актыўны дзеяч Украінскага грамадска - культурнага таварыства.

Ён сакратар партыйнай групы пры Галоўным праўленні УГКТ і член гарадскога праўлення таварыства ў Любліне.

Таварыш Каралько добра знаёмы з жыццём украінскага насельніцтва на Люблінщчыне.

Зараз на тэрыторыі Люблінскага ваяводства налічваецца каля 30 тысяч украінцаў.

УГКТ на Люблінщчыне налічвае 300 членаў. Найбольш актыўная дзейнасць таварыства канцэнтруецца ў Бела Падляшскім павеце. Тут існуе павятовае праўленне УГКТ і 6 гурткоў, якія дзейнічаюць у вёсках. Гурток у Забалоцці нядаўна сарганізаваў калектыў ігры на музычных інструментах, у якім актыўна ўдзельнічае украінская пазашкольная моладзь. У пачатковай школе ў Забалоцці дзеці вучацца украінскай мовы. Украінскае насельніцтва прымае таксама актыўны ўдзел у гаспадарчым развіцці Люблінщчыны. Ёсць у Парчэўскім павеце вёска Кадэнец. Тут ужо 13 год існуе прадукцыйная спулдзельня, старшынёй якой з'яўляецца грам. Ваврэшчук. Гэта найстарэйшая спулдзельня ў Люблінскім ваяводстве.

У самым Любліне таксама многа жыве украінцаў. Працай таварыства кіруе тут Гарадскі аддзел УГКТ, старшынёй якога з'яўляецца грам. Еўстахі Місевіч. Ужо 5 год існуе пры гарадскім аддзеле ў Любліне украінскі хор. За гэты час ён даў на Люблінщчыне звыш 60 канцэртаў. Люблінскі хор пабываў таксама з гастролямі на Савецкай Украіне, дзе яго вельмі цёпла прымалі.

Рэпертуар хору вельмі разнастайны. Ён выконвае украінскія, польскія, рускія і беларускія народныя песні. Удзельнікі хору — гэта рабочыя, інтэлігенты і студэнты, моладзь і старэйшыя, украінцы і палякі, ад 17-гадовай Міраславы Артынюк, якая толькі што закончыла сярэднюю адукацыю, да амаль 70-гадовага пенсіянера — Міколы Уляніцкага. Варта падкрэсліць, што з аддзелам УГКТ у Любліне супрацоўнічаюць і студэнты беларускай нацыянальнасці, якія вучацца на вышэйшых установах горада.

У час сваёй пабыўкі ў Любліне мне давялося быць на рэпетыцыі украінскага хору. Адбываюцца яны ў Люблінскім доме культуры, які змяшчаецца ў старажытным Люблінскім замку. Вось выступае Ірэна Возьняк. Яна выконвае

(Працяг на стар.5)

Канцэрт прысвечаны украінскаму народнаму паэту — Тарасу Шаўчэнка. Выступае ўкраінскі хор з Любліна.

ДА ЦВЯРОЗЫХ

Працяг са стар. 1

І яшчэ адно: мы лічым, што ў барацьбу з алкагалізмам павінны больш актыўна чым да гэтае пары ўключыцца органы МО, караючы мандатамі аматараў алкаголю.

— Якую арганізацыйную сістэму лячэння алкаголікаў Вы, доктар, лічыце найлепшай?

— Перш за ўсё добра сарганізаванае адкрытае лячэнне тзв. парадні адвыковыя. Зараз кожны павятовы горад мае такую парадню. Трэба толькі падрыхтаваць адпаведны персанал і палепшыць працу міліцыі, каб тэрмінова прывозіла ўпартых алкаголікаў на лячэнне.

У гэтым годзе курс супрацьалкагольнага лячэння праходзіць у нас 5000 чалавек, але трэба сказаць, што значна больш не лечыцца. За апошніх павінны ўзяцца парадні, аб іх сем'ях — паклапаціцца Камітэты грамадскай апекі.

Алкаголікаў, якія не надаюцца для лячэння ў парадпях адкрытых, лякарска - грамадскія камісіі павінны кіраваць у закрытыя заклады. Дагэтуль лячэнне такое праводзіцца ў шпіталі ў Харошчы пры 20—30 месцах. І трэба адзначыць — яно не дае пажаданых вынікаў. Па-першае таму, што замала месц, а па-другое, што 3—4-тыднёвае лячэнне — гэта фікцыя. Лячэнне алкаголіка павінна прадаўжацца не менш' як год часу. Таму мы за поўную ізаляцыю паталагічных алкаголікаў у спецыяльных лячэбных закладах, дзе б бацька, а часта і маці лячыліся і адначасова працавалі на ўтрыманне сваіх дзяцей.

— А што скажаце аб п'янстве сярод моладзі?

— Гэта справа найбольш сумная. Ад гарэлкі — маладыя хуліганы, многа маладых людзей стае перад судом за злачынствы, зробленыя пад уплывам алкаголю, вельмі непакоіць прастытуцыя, якая пашыраецца сярод дзяўчат. Беластоцкая «выцверазілаўка» паказвае, што павялічваецца колькасць моладзі, якая пападае сюды ва ўзросце 18—20 год. А трэба ж памятаць, што гэтыя людзі выдадуць патомства — патомства алкаголікаў, значыць больш імбецылаў, крэтынаў, эпілептыкаў, недаразвітых, з тупымі розумамі, няздольных у вучобе дзяцей.

— Якое месца ў краіне займае нашае ваяводства ў спажыванні алкаголю?

— Першае.

— Якая Ваша думка, доктар, аб спажыванні пастаянным і спажыванні пры аказіях, так сказаць, вытлумачальных? Ці віно менш шкоднае ад гарэлкі?

— Менавіта ад аказій пачынаецца. Ад аднаго кілішка. Але часта адным не канчаецца. Зрэшты, быццам бы не выпадае, не піць, калі ўсе п'юць. І так чалавек, нават непітушчы, папаўшы ў неадпаведную кампанію, можа сыйсці на дрэнную дарогу. Алкаголік з'яўляецца магнітам, які прыцягвае непітушчых. А дадайце да гэтага факт, што ў нас ніякая забава, таварыскае спатканне, ці вечарына не адбываюцца без алкаголю. І што ў кожным кіёску купіце портэр, віно, піва. А віно абсалютна не з'яўляецца менш шкодным ад гарэлкі. Нават і піва. У адным літры піва знаходзіцца 100 грам гарэлкі.

Нельга даваць віна, піва дзецям. Нават малыя дозы алкаголю пакідаюць след у арганізме, асабліва на мазгавой абалонцы і страўнікавым праходзе. Празмернае спажыванне алкаголю вядзе да рака.

— І апошняе. Многія лічаць, што адзіным радыкальным спосабам перамогі алкагалізму была б прагібіцыя. Што аб гэтым думаеце Вы?

— Камітэт не выступае за ліквідацыю прадукцыі і продажы алкаголю. Мы змагаемся з алкагалізмам, з яго вынікамі. Але калі вас цікавіць прагібіцыя, скажу свае меркаванні. Гэта бязвынікавы спосаб, непрактычны. Застасаванне яго не дало б добрых вынікаў. Наадварот, пашырыла б нелегальны выраб гарэлкі і нелегальны продаж. Сама ідэя прагібіцыі не новая. Спрабавалі ўводзіць яе ў жыццё некаторыя краіны — ЗША, Канада. І праз нейкі час вымушаны былі адказацца. У барацьбе з алкагалізмам вялікую ролю адыгрывае свядомасць усяго грамадства. Усе цвярозыя людзі і самі алкаголікі павінны глыбока зразумець, што алкагалізм — гэта ганебная пляма на целе народа, шкодная не толькі для здароўя, але небяспечная і з пункту гледжання грамадскага, гаспадарчага і палітычнага. Алкаголік — чалавек з абніжанай прадукцыйнасцю працы і з затрачанай грамадскай чуйнасцю.

Размову правяла
ВЕРА ЛЕЎЧУК

Сацыялістычныя краіны ўсё шырэй разгортваюць барацьбу за рашаючую перамогу над капіталізмам у эканамічным спаборніцтве. У бліжэйшы перыяд яны даб'юцца перавагі над сусветнай капіталістычнай сістэмай па агульнаму ўздыму прамысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці. Ужо зараз усё ў большай ступені ўзрастае ўздзеянне сусветнай сацыялістычнай сістэмы на ўвесь ход грамадскага развіцця ў інтарэсах міру, дэмакратыі і сацыялізма.

Як падкрэсліваецца ў праекце Праграмы КПСС, зараз «галоўны змест, галоўны напрамак і галоўныя асаблівасці гістарычнага развіцця чалавецтва, вызначаюць сусветная сацыялістычная сістэма, сілы, якія змагаюцца супраць імперыялізму, за сацыялістычную перабудову грамадства».

Сацыялізм, які перамог у СССР і краінах народнай дэмакратыі, сваім прыкладам аказвае вялікі рэвалюцыянізуючы ўплыў на розумы працоўных капіталістычнага свету, умацоўвае іх сілы і надзеі, узнімае на барацьбу за свабоду і сацыяльны прагрэс. Капіталізм перажывае найглыбейшы крызіс. У той час як свет сацыялізма расшыраецца, свет капіталізма звужаецца. Прыгавор гісторыі няўмольны, капіталізм аджыў свой век і немінуча павінен уступіць месца больш прагрэсіўнаму грамадскаму ладу — сацыялізму.

Сучасны капіталізм да крайнасці абвастрыў усе супярэчнасці. Ён ператварыўся ў тормаз грамадскага развіцця, уступіў у перыяд свайго заняпаду і гібелі. Ад асновы да вяршыні яго ахапіў немінучы працэс разлажэння, усё выразней раскрываецца яго рэакцыйная, антыдэмакратычная сутнасць. Узмацняюцца супярэчнасці паміж народам і манаполіямі, павялічваецца антаганізм і нарастае барацьба паміж працай і капіталам.

Велізарны вопыт барацьбы супраць імперыялізму і яго прыхільнікаў у радах рабочага класа накапіў міжнародны рэвалюцыйны рух. Ён стаў ідэалагічна больш сталым, валодае вялікай арганізаванай магутнасцю і баявым наступальным духам. Павышаецца роля прафсаюзнага руху, які аб'ядноўвае многамільённыя масы працоўных.

Пралетарыят разам з іншымі слаямі народа вядзе рашучую барацьбу за шырокую дэмакратыю. Агульнадэмакратычная барацьба супраць фінансавай алігархіі, імперыялістычных манаполій не аддаляе сацыялістычную рэвалюцыю, а набліжае яе. Барацьба за дэмакратыю — гэта састаўная частка барацьбы за сацыялізм.

Кіруючай сілай сусветнага рэвалюцыйнага руху, яго выпрабаваным авангардам выступаюць камуністычныя партыі. Заснаваныя на прынцыпах марксізма - ленінізма, яны даказалі яго жыццёвасць, сваю здольнасць не толькі прапагандаваць, але і ажыццяўляць на практыцы вялікія ідэалы навуковага камунізма. У асобе камуністычных партый працоўныя бачаць верных абаронцаў сваіх інтарэсаў і згуртоўваюцца пад іх сцягамі. Зараз міжнародны камуністычны рух стаў як ніколі магутным і неадольным.

Узнікненне сацыялізма знамянуе наступленне эры вызвалення прыгнечаных народаў. Пад напорам магутнай хвалі нацыянальна - вызваленчых рэвалюцый разбураецца, развальваецца каланіяльная сістэма імперыялізму. На месцы былых калоній і паўкалоній узніклі дзесяткі маладых суверэнных дзяржаў, адыгрываючых важную ролю ў міжнароднай палітыцы. Народы, якія яшчэ не скінулі ланцугі каланіяльнага рабства, працягваюць гераічную барацьбу супраць чужаземных прыгнятальнікаў. З кожным днём устоі імперыялізму падточваюцца, яго канчатковы крах немінучы.

У праекце Праграмы КПСС указваецца, што па прамой дарозе да сацыялізма, якую праклала савецкая краіна, рана ці позна пойдуць усе народы. Сацыялізм — гэта адзіна правільны шлях да свабоды і шчасця, ён адпавядае інтарэсам абсалютнай большасці кожнай нацыі. Сацыялізм забяспечвае хуткі ўздым эканомікі і культуры, не за вякі, а пры жыцці аднаго пакалення ператварае адсталую краіну ў індустрыяльную, стварае высокі матэрыяльны і культурны ўзровень жыцця ўсіх працоўных. Над светам праносіцца вялікая ачышчальная навальніца, несучы чалавецтву вясну, абнаўленне. Імперыялізм бяссільны спыніць неадольны вызваленчы працэс. Сучасная эпоха — гэта эпоха барацьбы дзвюх супрацьлеглых грамадскіх сістэм, эпоха сацыялістычных і нацыянальна - вызваленчых рэвалюцый, эпоха ліквідацыі каланіялізму і крушэння імперыялізму, эпоха трыумфу сацыялізма і камунізма ў сусветным маштабе.

«Камуніст Беларусі»

„BETESCA" НА ПАРОЗЕ НОВАГА ЭТАПА

Гаспадарчую дзейнасць нашага Таварыства вядзе ад трох год прадпрыемства «Бэтэска». Нягледзячы на кароткі перыяд сваёй дзейнасці, «Бэтэска» мае ўжо значныя дасягненні. Выстартаваўшы з пускавым капіталам у 1000 зл., цяпер дыспануе мільёнамі. Хопіць адзначыць, што на самую дзейнасць Таварыства «Бэтэска» пераказала са сваіх даходаў у мінулым годзе каля паўмільёна злотых, а ў гэтым годзе плануецца на гэту мэту звыш паўмільёна злотых. З 12 чалавек прадпрыемства вырасла да звыш 180 чалавек. З кожным годам павялічваецца таксама асартымент прадукаваных тавараў.

Як вядома, «Бэтэска» знаходзіцца ў Варшаве. Дагэтуль варштаты яе былі раскіданы па цэлым горадзе, што мела адмоўны ўплыў на арганізацыю працы і павышэнне вытворчасці. Цяпер уся вытворчая база, а таксама адміністрацыя сканцэнтраваны ў адным месцы, на Гродзенскай вуліцы. У сувязі з гэтай падзеяй, 21 кастрычніка г. г. у новым памяшканні «Бэтэскі» адбылося выязное пасяджэнне ГП БГКТ, на якім члены Прэзідыума пазнаёміліся з умовамі і перспектывамі працы прадпрыемства. З гэтага знаёмства члены ГП вынеслі найлепшае ўражанне. Гэта самае можна сказаць і аб сустрэчы з калектывам «Бэтэскі», на якім апрача прэзідыум ГП БГКТ прысутнічалі прадстаўнікі мясцовых і цэнтральных гаспадарчых улад, і дзе дырэктар «Бэтэскі» Пятро Ластаўка злажыў справаздачу з дзейнасці.

Тут жа найлепшыя працаўнікі «Бэтэскі» атрымалі грашовыя прэміі.

На парозе новага этапа ў дзейнасці «Бэтэскі» пажадаем яго кіраўніцтву і калектыву новых вытворчых поспехаў. (рл)

Група працаўнікоў меліярацыйнага прадпрыемства ў Бельску за працай пры пабудове забою на рэчцы Заблачанка.

Фота В. Рудчык

ДРЫГВА ЎСТУПАЕ ЧАЛАВЕКУ

(Працяг са стар. 1)

— Звярніце ўвагу ў якім стане гэты луг. Трава перамешаная з балотам. Каровы гразнуць па калена. Шкада, прападае дабро А хапіла б пракапаць тут адвадняючыя равы, заараць усё ды пасеяць высакаякасную траву.

— А вунь — наша работа, — паказвае кіраўнік чорныя палоскі свежа пераворанай зямлі. — гэта сенажаць крывянскага сельгаскааператыва. Нядаўна была тут такая дрыгва, што небяспечна было хадзіць. А зараз трактар там ходзіць, арэ. Пасля меліярацыі і поўнага загаспадаравання ўраджай сена ўзрастае амаль удвая. Вось напрыклад, у наваколлі вёскі Філіпы ў мінулым годзе была закончана меліярацыя на плошчы 1600 гектараў. Дагэтуль быў там недаступны пустыр якім ніхто не карыстаўся. А зараз косяць там сена два разы ў год, збіраючы з аднаго гектара каля 60 цэнтнераў.

— Вы гаварылі, што вашае прадпрыемства праводзіць таксама дрэнаванне палёў.

— Так, праводзім дрэнаж. За сем месяцаў бягучага года правялі мы дрэнаванне на плошчы 70 гектараў.

— Што дае гаспадару дрэнаж?

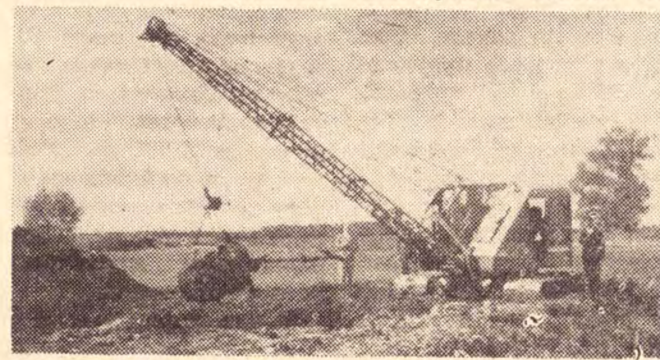
— Бачыце, прырода бывае капрызная. Яна дае нам або замнога вады, або зусім сушыць палі. Вось дрэнаж садзейнічае ўтрыманню больш-менш аднолькавага стану вады ў глебе. Калі вады ёсць замнога — адплывае яна дрынажнымі рурамі; калі недахоп яе ў глебе — дрынажная сістэма (па прынцыпу валасаватых пасуд) утрымоўвае влагу на такім узроўні, што расліны лёгка могуць карыстацца з гэтага запасу. Вось менавіта таму на здрэнаваных палях ураджай узрастае ад 10% да 50%. На жаль, не ўсе хлебаробы разумеюць гэта і бываюць выпадкі, што адкрыта выступаюць супраць правядзення дрэнажу на іхніх палях. Мелі мы запланаваныя працы па дрэнажу ў наваколлі вёсак Дашы ў Гайнаўскім павеце. Паслалі туды сваю брыгаду. Калі нашыя працаўнікі выехалі ў поле, бабы паклаліся на дарозе і не прапусцілі трактараў. Аказалася потым, што нехта з дурасці, або і з варожасці — нагаварыў сялянам, што дрэнаж высушыць ім палі і нічога расці на іх не будзе. Ніякія паясненні не памаглі. Трэба было прасіць дапамогі ў міліцыі. Зараз працы там ужо закончаны і сяляне асабіста пераканаліся, што неразумнае было іхняе становішча.

— Якія яшчэ ў вас цяжкасці?

— Недахоп працаўнікоў. Зараз да меліярацыйных прац у вёсках Дубіны, Дабраміль, Нараў і Філіпы патрэбна нам каля 150 рабочых. Зарабіць у нас можна да дзвюх тысяч злотых. І яшчэ адно. Непрыемна нам глядзець, калі самі сяляне нішчаць тое, што мы для іх зрабілі. Вось у вёсцы Турна Вялікая (Сямяціцкі павет) ужо тры разы трэба было папраўляць меліярацыйныя равы, у Мілейчыцах на свежапасеяную траву сяляне пусцілі жывёліну, якая ўсё перамясіла, як цеста. Нічога дзіўнага, што замест травы вырасла там пустазелле.

Так, гэта праўда. Дзяржава на меліярацыю прызначае мільярды злотых не таму, каб патанулі яны ў балоце. Дрыгва ўступіць чалавеку тады толькі, калі самі сяляне дбайна, сапраўды па-гаспадарску будуць падыходзіць да гэтых спраў.

ВІКТАР РУДЧЫК

Пры меліярацыйных працах капач заступае 30 чалавек. На здымку бачым яго пры рэгуляцыі ракі Рурая. Паглыбіў ён карыта гэтай рэчкі на даўжыні звыш 7 км.

Пры пабудове меліярацыйнага абсталявання часта прыходзіцца асушваць нейкі адрэзак ракі ці рову. Гэтую працу аблягчае мотапомпа. На здымку: мотапомпу абслугоўвае Мечыслаў Пагонскі.

НАВЕДВАЕМ СССР

Пад такім лозунгам апублікаваны быў у штотыднёвіку «Край Рад» № 41(169) вялікі конкурс. Мэтай конкурсу з'яўляецца як найшырэйшае распаўсюджванне гэтага часопіса сярод польскіх чытачоў.

У конкурсе могуць прыняць удзел індывідуальныя асобы, якія павінны набыць найменш 100 гадавых падпісак «Краю Рад» на 1962 год.

Апрача індывідуальных удзельнікаў у конкурсе могуць прымаць удзел калектыўна: рады закладовыя, школы, маладзёжныя арганізацыі, культурныя ўстановы, а таксама павятовыя Аддзелы і Дэлегатуры «Руху». Калектыўныя ўдзельнікі могуць прыняць удзел у конкурсе, тады, калі яны будуць мець найменш 500 гадавых падпісак штотыднёвіка «Край Рад».

Як узнагароду для тых, хто атрымаў найбольшую колькасць падпісчыкаў, арганізатары конкурсу прызначылі 25 бясплатных 2-тыднёвых экскурсій да найпрыгажэйшых мясцовасцей Савецкага Саюза.

Конкурс пачаўся 1 кастрычніка і будзе працягвацца да 15 снежня б. г. Канчаткова вынікі будуць апублікаваны ў студзені 1962 года.

Прынятыя ўзносы і заказы ўдзельнікі конкурсу павінны пераказваць у вышэй вызначаным тэрміне павятовым Аддзелам або Дэлегатурам «Руху», дзе таксама можна атрымаць падрабязныя інфармацыі.

ЯЎГЕНІЙ КАБАТЦ

ВЯСЕЛЛЕ*

Небагатае гэта вяселле. Невясёлае, хоць амаль непрытомнае ад пералітых у горла літраў самагонкі. Адкуль у невялікай, цеснай хатцы пасяліліся тры сям'і, Мікола страціў веру і ў сябе, і ў мэтазгоднасць сваёй працы. У першым годзе акупацыі, калі немцы дазволілі адкрыць у мястэчку беларускую школу, калі прабавалі адыгрываць ролю прыяцеляў народа «Weisruthenien», Мікола, хоць не верыў у шчырасць нямецкай клапатлівасці, то аднак не траціў веры, што ўдасца ператрываць. Насіў у сабе простую людскую думку, што вайна зменіць чалавецтва, што пасля вайны можна будзе дыхаць сапраўды свабодна — па-беларуску. З Беластока прыйшлі першыя беларускія газеты і весткі аб арганізаванні беларускіх узброеных сіл. Называлася гэта «Самаахова», паколькі мела ахоўваць вёскі перад бандамі з лесу. Жменька гэтага была, больш аб іх гаварылася, чым іх бачылася.

Мікола настаўнічаў у местачковай школе і думаў толькі аб тым, каб прывіць моладзі любоў да роднай мовы. Потым прыйшлі дакладнейшыя весткі аб нямецкім спосабе разумення парадку, аб крывавых расправах над мясцовым насельніцтвам, якое не магло прывыкнуць да германскага складу думак.

Гэта быў час, калі ажыла пушча. Гітлераўскім дэкрэтам прылучаная да Рэйху, не хацела яна пакарыцца і служыць пыхлівым чужынцам. Тым, якія ўварваліся ў яе гушчары, рэдка ўдавалася выйсці цэлымі — або смяротна паражаныя заставаліся там назаўсёды, або вярталіся скусаныя і перапалоханыя, страціўшы ахвоту да далейшай гульні ў хованкі. Але не трэба было ўваходзіць у пашчу льва, каб адчуць яго зубы. Пушча выцягнула гнеўныя кіпцюры, і вось глухія ўзрывы ўстрасянулі ноч, а раніцай па вёсках пайшла чутка, што партызаны зноў спусцілі ў раку транспарт дальнабойных гармат. Мікола не мяшаўся ў гэтыя справы, хоць неаднойчы гаёўку наведвалі лясныя госці.

Шуганулі ясным, высокім полымем сухія стрэхі Мінкоўкі, Гарадзіска, Сухадолаў, агонь з'еў Грушкі, Бабянкі, Малы Кут, попел і рассыпанае каменне падмуровак засталіся ад мазурскай вёскі. Асмаленыы вялікі сад паказваў месца, на якім стаяла калісь у Будах Шчапанава хата. Некалькі дзесятак вёсак, якія былі найбліжэй пушчы, пайшло з дымам. На такую колькасць мела паменшыцца забеспячэнска - інфармацыйная база партызан.

Айцец Аляксандр прапанаваў Міколу памяшканне ў папоўскай хаце ў мястэчку, але Мікола надта баяўся чараў вясёлай Тэклі — пападдзі, каб скарыстаць з гэтага запрашэння. Пагрузіўшыся на невялікую фуру, разам з Оляй і Паўлікам паехаў да сястры за чыгунку. Быў там ужо бацька з найстарэйшым сынам і ўнучкамі. Зрабілася цесна, бы зімою ў хляве. Мікола з жонкай і дзяцьмі размясціўся ў каморцы з малым, турэмным акенцам і халоднай, падвальнай падлогай. Шчапан спаў на гары, найстарэйшы брат Міколы заняў кухню.

У галоўным пакоі сціснуліся гаспадары: сястра Міколы з мужам і дарослым сынам Кастусём. Ладзілі б з сабою зносна, калі б не справа Кастуся.

Кастусь год жыў у Беластоку і вярнуўся ў вёску ў зялёным мундзіры, прасякнуты лозунгамі Беларускага Камітэта. Расказваў аб канцэпцыях першай у гісторыі беларускай дзяржавы, малоў несусвеціцу аб «беларускім» паэце Міцкевічу, аб «беларускім» каралі Ягайле. Вітаючыся, ускідваў па-гітлераўску руку і гаварыў «Жыве Беларусь!» Выхваляўся, што ведае самога «прэзідэнта» Астроўскага, які па нямецкаму загаду арганізуе ў Мінску беларускі ўрад.

— А кім гэта хоча кіраваць твой «прэзідэнт?» — пытаўся ў яго Мікола. — І хто яго выбіраў?

БЕЗ ЛЮДЗЕЙ СУМНА

Кацярына Пракапюк — сакратар Грамадскай рады нарадовай у Нурцы. Усё пасляваеннае жыццё Кацярыны Пракапюк было і зараз з'яўляецца звязаным з радамі нарадовымі. Клюковічы, Цехановец, Сямяцічы, Боцькі, Нурэц — месцы яе працы. Займала розныя пасады, але заўсёды ў радах. Так ад 1948 года.

— Быў кароткі перыяд, калі я нідзе не працавала, — расказвае, — але не старалася шукаць іншай працы. Цягнула мяне да рад нарадовых. Вельмі зжылася з людзьмі, якіх многа па розных справах прыходзіць у грамадскую раду. Праца нялёгкая, але я так прызвычаілася заўсёды мець дачыненне з людзьмі, што без такой працы было б сумна.

Пытаю ў Кацярыны Пракапюк, як людзі глядзяць на тое, што жанчына іх прымае, уладжвае іх справы.

— Спачатку, — адказвае, — вясковым людзям здавалася дзіўным і ненармальным, што жанчына займае кіруючую пасаду, але цяпер нават ахвотней ідуць са справамі да жанчыны. Жанчына з большай клапатлівасцю адносіцца да іх.

вл.

ПЕРШ ЗА ЎСЁ ПРАМЫСЛОВА-КАРМАВЫЯ РАСЛІНЫ

Барацьба за павелічэнне кармавой базы набірае ў нашай сельскай гаспадарцы правільныя тэмпы. Яна прыкмячаецца намнога больш у прадукцыйных спулдзельнях у параўнанні да аднаасобніцкіх гаспадарак. Планавасць гаспадаркі забяспечвае тут правільную лінію яе развіцця. Бадай што найважнейшай справай з'яўляецца пры гэтым змяненне структуры пасеваў у напрамку нармавання прапорцыі паміж збожжавымі і прамыслова - кармавымі культурамі. Нармальна — больш карысці даюць прамыслова - кармавыя. Але трэба не забываць, што неабходныя намаганні адносна павышэння ўраджайнасці збожжавых. І вось гэтае станоўча можна ацаніць на працягу апошніх год у прадукцыйных спулдзельнях.

За прыклад хай паслужыць нам прадукцыйная спулдзельня ў Вульцы Нурэцкай. Пачэснае месца пачала займаць тут кукуруза. У мінулым годзе сеялі яе на плошчы 2,5 га, а ў бягучым — ужо на плошчы 3 га. Запоўнілі ёю 2 сіласы, па 70 тон масы кожны. Спулдзельцам не зусім пад сілу ўборка ўручную, але сабралі яе ўчас. Магчыма, што ў бягучым годзе купяць камбайн да кукурузы, тады не будзе цяжкасцей з уборкай, і плошчу пасеваў гэтай карыснай кармавой расліны плануюць пабольшыць. Калі мы пры корме жывёле на зіму, дык варта падкрэсліць таксама факт, што спулдзельцы з Вулькі Нурэцкай маюць аж 3 сіласныя ямы. Трэці сілас яны запоўнілі зялёнай масай травы і бурачанага лісця. А аднаго і другога было тут дастаткова. У жніўні пасеялі траву на плошчы 17 га. Да восені трава вырасла да пакосу. Папоўніўся сілас і ёсць добрая паша каровам на час позняй восені. Апрача кантрактацыі ільну ў бягучым годзе спулдзельцы закантрактавалі цукровых буракоў на плошчы 1,60 га. Ураджай добры.

Важнае месца на полі нурэцкіх спулдзельцаў займае бульба. Яе пасадзілі на плошчы 6 га (у гэтым ліку на плошчы 2 га была кантрактаваная). Не ўлічваем тут прысядзібных участкаў, якія ў асноўным традыцыйна ўжо займае бульба спулдзельцаў толькі на ўласныя патрэбы.

А што са збожжавымі культурамі? Асноўная — жыта — у бягучым годзе займала 12 га. Ураджаю яго можна сапраўды пазайздросціць — у сярэднім каля 20 цэнтнераў з гектара. Гэтага спулдзельцы дабіліся шляхам правільнай апрацоўкі зямлі і правільнага яе ўгнойвання. Іншыя збожжавыя культуры займаюць вельмі мала ўгоддзяў. А пшаніцы зусім спулдзельцы не сеюць. Гавораць, што не аплочваецца. На маю думку такое становішча спулдзельцаў у Вульцы Нурэцкай няправільнае. Чаму? Глеба тут прыгодная да вырошчвання гэтай культуры. Вядома, што апошнія гады неспрыяльныя для азімай пшаніцы, аднак жа можна падумаць аб вырошчванні яравой. Пшаніца, як цэнная збожжавая расліна, павінна мець месца ў кожнай гаспадарцы.

Наогул можна сцвердзіць, што глебавая гаспадарка прадукцыйнай спулдзельні ў Вульцы Нурэцкай развіваецца правільна. Галоўнае тое, што — як ва ўсіх лепшых спулдзельнях ваяводства — структура пасеваў змяняецца ў карысць прамыслова - кармавых раслін. А гэта адкрывае вароты да развіцця жывёлагадоўлі і рэнтабельнасці гаспадаркі наогул.

М. К.

БУДНІ КЛЕНІЦКАЙ ШКОЛЫ

Яшчэ не ўсюды ў нашых вёсках пабудаваны новыя школьныя памяшканні. Вось, напрыклад, у Кленіках будзе пабудавана школа ў 1963 годзе. Зараз дзеці вучацца ў цесным школьным будынку, і апрача таго адзін клас вучыцца ў сялянскай цеснай хаце. У сувязі з дрэнным школьным памяшканнем настаўнікі маюць вялікія цяжкасці ў пашырэнні працоўнага выхавання.

Школа не мае ніякіх прылад. Нажы, сякеры, пілкі, гэблікі і іншыя прылады вучні прыносяць ад сваіх бацькоў.

На школьным палетку біялагічны гурток, якім кіруе Генрыка Пракапюк, засеяў на плошчы 200 квадратных метраў цукровых буракоў і на 100 квадратных метрах капусты, кукурузы і прыкладна столькі ж бульбы. Як на школьнікаў, дык гэта нямала. Ім прышлося даглядаць гэтыя пасевы і ў час летніх канікул. І вынікі працы добрыя. Усё пасеянае добра абрадзіла.

У Кленіках у некаторых бацькоў яшчэ няма таго зразумення, што кожнаму дзіцяці неабходна закончыць хаця б 7 класаў. І так, у мінулым годзе не хадзіла ў школу 29 вучняў. Бацькам гэтых дзяцей прысудная калегія Прэзідыума Павятовай рады нарадовай у Гайнаўцы прысудзіла грашовыя пакаранні.

Зараз не ходзіць у школу 8 дзяцей, а менавіта: Ніна Моліш, Янка Анішчук, Юрка Палікатус, Марыся Врублеўская, Ніна Васілюк, Вася Дэрпа, Юрка Мікульскі і Валя Максімюк. Гэтая апошняя вучыцца ў Гайнаўцы за краўчыху ў прыватнага рамесніка. Яе бацька рабіў нават закіды кіраўніку школы Эдуарду Лясоцe за тое, што ён патрабуе, каб усе дзеці ў яго раёне хадзілі ў школу.

М.Х.

ЛЮБЛІНСКІЯ УКРАІНЦЫ

(Працяг са стар. 3)

песню з оперы «Наталка Палтаўка». Цудоўны звонкі голас. Проста не верыцца, што валодае ім звычайная хатняя гаспадыня, якая ніколі не вучылася ў музычнай школе. Акампаніруе Ірэне на акардэоне яе муж — Юзэф.

Аб далейшых планах хору інфармуе мяне яго дырыжор — Пятро Мішчук.

— У канцы года, — гаворыць грам. Мішчук, — хор наш выступіць у Любліне з канцэртам прысвечаным украінскаму паэту — Івану Франко. А 29 кастрычніка будзе выступаць у Белай Падляшскай і вёсцы Забалоцце з канцэртам прысвечаным украінскаму паэту, які нарадзіўся ў гэтай вёсцы — Аляксандру Гаўрылюку. (Дарэчы варта ведаць, што А. Гаўрылюк быў членам КПЗБ, супрацоўнічаў з прагрэсіўнымі коламі беларускай інтэлігенцыі ў Вільні. Загінуў у 1941 годзе ў Вільні ад гітлераўскай бомбы).

Нядаўна пры гарадскім аддзеле украінскага таварыства ў Любліне сарганізавана танцавальную групу. Аднымі з першых танцаў, якія пачала вывучаць танцавальная група, гэта тры беларускія народныя танцы: Лявоніха, Бульба і Крыжачок.

— З беларускай культурай, — гаворыць «галава» (старшыня) гарадскога аддзела УГКТ у Любліне грам. Еўстахі Місевіч, — нашае насельніцтва наогул мала знаёмае. А шкада, у нас жа толькі супольнага. Беларускія песні і танцы — яны ж цудоўныя. На жаль няма ў нас адпаведнага рэпертуарнага матэрыялу, каб іх распаўсюджваць сярод нашага насельніцтва.

Калі я выходзіў з Люблінскага замка, на дварэ была зорная ноч, свяціў месяц. З адчыненага замкавага акенца нясласся ў след за мной: «Місяц на нэбі, зораньки ясны». Рэпетыцыя хору далей працягвалася. Разам са мной вышаў Мікола Каралько. Мы затрымаліся на замкавым дзядзінцы, прыслухоўваючыся да чароўнай песні.

— Так, — сказаў у задуменні Мікола Каралько. — За санацыі ў гэтым замку была турма. Вось у гэтым акенцы (ён паказаў уверх замкавай вежы) я прасядзеў 4 гады. Замест песень чуліся тут стогны вязнёў. Аб гэтым трэба нам памятаць заўсёды і тым больш шанаваць усё тое, што створана ў нас дзякуючы народнай уладзе.

*

Хочацца тут даць прапанову адносна працы гарадскога аддзела БГКТ у Беластоку. Ці ж не было б карысна назязаць супрацоўніцтва з гарадскім аддзелам УГКТ у Любліне? Абмен вопытам у працы, дапамога рэпертуарнымі матэрыяламі садзейнічала б лепшаму пазнанню украінцаў і беларусаў, садзейнічала б дружбе.

Васіль Баршчэўскі

— Не чапляйся! Цяпер вайна, — адказваў Кастусь і злασліва дадаваў: — Ты, мабыць, хацеў бы бальшавікоў, га?

Завязалася паміж імі нейкае спаборніцтва па-рознаму разуметых патрыятызмаў, спаборніцтва, якое прыдавала атмасферы іх гутарак тон неспакойны і напружаны. Часта сядалі гуляць у шашкі, і амаль заўсёды даходзіла да вострых сутычак, хоць пачыналася вельмі лагодна і дыскусійна.

— Паглядзі, Мікола, як будзіцца нацыянальная свядомасць у нашым тутэйшым народзе, — гаварыў Кастусь.

— Паглядзі, Кастусь, як побач з гэтым расце нянавісць да немцаў, — адказваў Мікола.

— Я ведаю, што немцы робяць шмат памылак. Але ў гэтым, што дзеецца, многа нашай віны. Я ведаю...

Аднойчы ўмяшаўся Шчапан.

— Ты смаркач, і гаўно ты ведаеш, — сказаў мякка сваім жаночым голасам. — Думаеш, што мы аслеплі.

— Не гаварыце, дзеду, глупстваў! — ускіпеў Кастусь. — Вы маеце зрок, маеце ўласны розум, але ўсё гэта так вас выкіравала, што засталіся вы без уласнага даху над галавой.

Шчапан запыхкаўся, але спакойна выцадзіў:

— Што ж, Кастусь, твае сябры мяне так уладзілі.

Мікола біўся з думкамі і памалу адракаўся ад веры ў адраджэнне свету.

Па нейкім часе на вечарыне ў мястэчку Кастусь аблюбаваў сабе нябрыдкую дзяўчыну з суседняй вёскі, і месяцам пазней Шчапан, выбрыты, у найлепшай сваёй вопратцы і ў бліскучых хромавых ботах, паехаў у сваты. Дзяўчына была гарачая, бацькі хоць не надта прыхільна глядзелі на зялёны мундзір Кастуся, не пасмелі адмовіць. Айцец Аляксандр паблагаславіў маладажонаў у нараўскай царкве і, ахутаўшы футрам Тэклю, прыімчаўся кулікам на вясельную бяседу.

Мікола кідае ў снег акурак папяросы. Не мае ахвоты вяртацца ў хату. Чуе праз дзверы прарэзлівыя пакрыкванні Шчапана і Кастуся. Але мароз сціскае навокал галавы пякучую вастрыню і прабіраецца пад кажушак. Мікола яшчэ раз аббягае позіркам цішыню заснежаных палёў і, зачарпнуўшы глыбокі глыток марозу, уваходзіць у хату. У закураным памяшканні, якое не могуць рассвятліць дзве газавыя лямпы, за сталом, залітым гарэлкай і соўсам, тарчаць перакуленыя ў розныя бакі, крыху нерачаісныя фігуры. Шчапан гойдаецца як паяц і, выстукваючы кулаком рытм, аб'яўляе вясельным госцям і ўсяму свету, што сёння ў гэтай хаце арганізоўвае партызанскі штаб і ў сувязі з гэтым рэквізуе ва ўсёй вёсцы кавалерыйскія коні.

— Ха, ха, ха! — смяецца нядобрым, крыклівым смехам Кастусь. — Дык немцы вас, дзеду, адным танкам, як клапа...

— Брэшаш! — пярэчыць дзядуля шырокім узмахам рукі. Пры гэтым скідае са стала апарожненую бутэльку. Кароткі звон затрос айцом Аляксандрам і спыніў яго соннае брынканне на гітары. — Хлусіш! Выбілі твайму Гітлеркаві зубы пад Сталінградам, і ўсю мазгаўню неўзабаве скруцяць. І павесяць яго галавою ўніз, бо яму сабачая смерць пісана.

— Бацька! — перасцерагальна кліча гаспадыня. — Перастаньце!

Але Кастуся ўжо заела.

— Пабачым! — крычыць. — Пабачым, каму сабачы канец пісаны!

З унутранай кішэні пінжака выцягвае кароткі, зграбны пісталет і лупіць у паталок раз за разам, аж тынк на стол сыплецца.

— Жыве Беларусь! — Прарэзлівы голас грубее ад хрыпаты. — Чуеце? Жыве Беларусь!

Дзе-нідзе ківаюць галовамі і паспешна адказваюць: «Жыве!» Паўпрытомныя вочы Кастуся вылоўліваюць з цемры сілуэт Міколы.

— Ааа... ёсць і бальшавік, — кідае задзірліва. — Жыве Беларусь! Чуеш, Мікола!

Мікола не адказвае. Глядзіць ён на айца Аляксандра, які прыкрыўшы тоўстыя павекі, тузае струны і намагаецца нешта спяваць. Праз момант Мікола спыняе позірк на паўадкрытых Оліных вуснах, затым адвярнуўшыся, памалу выходзіць да каморкі. Чуе за сабою шум падаючага крэсла і крык Кастуся:

— Мікола! Жыве Беларусь! Чуеш?

Тут змрочна. Мікола становіцца пры акенцы, а за ім, вымахваючы пісталетам, няўпэўнена ўваходзіць

(Працяг на стар. 7)

ВАЎКІ ХАПАЮЦЬ ДЗЯЦЕЙ

У шпіталі ў Лукнаў, у Індыі, лекары маюць дачыненне з вельмі дзіўным выпадкам, а менавіта, з дзіцём-ваўком. У 1956 годзе ў Паўночнай Індыі ў джунглях людзі заўважылі двух ваўкоў і з імі дзіўнае стварэнне з чалавечай галавою. Ваўкі ўцяклі, а іх менш растропны спадарожнік быў схвачаны. Ён кусаўся, па-воўчаму пішчаў, хадзіў ракам, аднак не сумняваліся, што гэта было дзіця.

Здзічэлага хлапчука па шраму на галаве пазналі сваякі, жыхары вёскі Агра. Аказалася, што шэсць год таму назад схапілі хлопчыка ваўкі. Пасля некалькіх год лячэння, дзіця, якое назвалі Ромам, пачало сядаць на кукішкі і есці пры дапамозе рук. Аднак паводзіны Рома яшчэ далёка да нармальных паводзін чалавека. Не ўмее ён хадзіць вертыкальна, не ўмее гаварыць.

Некаторыя лекары сцвярджаюць, што гэтае дзіця ненармальнае і паралізаванае, і непатрэбна вакол яго наробленa столькі шуму.

Шмат іншых лекараў прытрымліваюцца той думкі, што фізічныя недахопы з'яўляюцца вынікам жыцця ад наймаладшых год у цесных воўчых ямах, у акружэнні ваўкоў, якія выхоўвалі гэтае дзіця.

ДЗІЦЯ З ЭСКІСАГІРА

У наш час выкрылі некалькі падобных выпадкаў, калі дзікія звяры, асабліва ваўкі і мядзведзі, выхоўвалі дзяцей.

У 1959 годзе ў Турцыі, на поўнач ад Эскісагіра, паляўнічыя сарганізавалі аблаву на ваўкоў. Раптам пачулі яны нейкія неакрэсленыя крыкі, якія нічога супольнага не мелі з выццём ваўкоў. Аказалася, што гэта былі крыкі дзіцяці, якое хавалася ў глыбіні нары. Яму з выгляду можна было даць 12 год. Было пакрыта буйнымі доўгімі валасамі. Дзіця ела пазвярынаму. Інстынкты яго былі падобныя да воўчых. Кроў выклікала ў яго страх. Адкуль узялося дзіця? Нічога невядома. Магчыма, яно здолее ўвольніцца ад сваіх звярыных рэфлексаў, але пакуль што не аказвае ніякіх людскіх склоннасцей.

Такім чынам у XX стагоддзі знаходзімся перад новай легендай аб Роме і Рэме, якіх выхавала і выкарміла рымская ваўчыца.

На здымку: хлопчык, які быў забраны ваўкам у Індыі ў 1956 годзе.

У гісторыі наогул існуе многа падобных легенд. Кожнае пакаленне ўзбагачвала гэтыя расказы фантастычнымі падробнасцямі.

У 1544 годзе непадалёк мясцовасці Гэссэ ў Германіі, трохгадовае дзіця выхоўвалі ваўкі. Пасля некалькіх год хлопчык вярнуўся да людзей, але моцна сумаваў па мінулым жыцці сярод дзікіх звяроў, якія, як сцвярджаў, аддавалі яму найлепшыя порцыі ежы, клапаціліся, каб было яму цёпла (туліліся да яго). Прывыкшае да хацьбы на карачках, дзіця з цяжкасцю магло ўтрымоўвацца ў вертыкальнай пазіцыі.

Вяртанне дзяўчынкі да жыцця сярод людзей.

У 1767 годзе ў Венгрыі жыхары Фраўмарку, якія палявалі на мядзведзяў, заўважылі на снягу чалавечыя сляды. Сляды завялі да пячоры, у якой знаходзілася дзяўчынка. Яна была даволі вялікая, зусім голая і зусім дзікая. Толькі сілаю можна было яе вырваць з гэтага ўкрыцця. З вялікімі цяжкасцямі адвыкала яна ад сваіх харчоў, якія складаліся з сырога мяса, кары з дрэва і карэння.

КАМАЛЯ І АМАЛЯ

Найбольш праўдападобная гісторыя з выпадкам выхоўвання дзяцей звярамі адбылася 40 год таму назад, якой быў сведкам індыйскі місіянер, ксёндз І.А.Л. Сінг. У 1920 годзе ён разам са сваёю жонкай выехаў распаўсюджваць евангелле сярод плямён у джунглі ў аколіцы Міднапорэ. Імкнучыся злікнідаваць стаі ваўкоў, якія тэрарызавалі жыхароў адной вёскі, ён заўважыў, што выходзяць з ямы тры ваўкі і дзве дзіўныя істоты, якіх галовы з профілю былі падобныя да чалавечых.

9 кастрычніка 1920 года была арганізавана спецыяльная экспедыцыя, мэтай якой было злавіць гэтыя цікавыя істоты. Каб гэта зрабіць, трэба было забіць кармільцаў, якія страшна баранілі сваіх чалавечых выхаванцаў. Абедзве дзяўчынкі вызвалілі, якіх назвалі Камаля і Амаля. Дзяўчынкі былі дастаўляны пад апеку ў дзіцячы дом у Міднагоры. Шмат тыдняў дзеці захоўваліся па-звярынаму. Яны ўдзень спалі, а ноччу вылі. Хадзілі на карачках, хлёбалі ежу з талерак.

Амаля праз некалькі месяцаў памерла. Камаля, выклікала ўражанне, што пагадзілася са сваім новым жыццём. Паступова цікавілася дзецьмі, якія былі ў дзетдоме, пераймала іх звычкі і забавы.

У 1924 годзе пачала яна крыху гаварыць і згаджалася стаяць на нагах. На жаль мускулы на нагах ніколі не атрымалі патрэбнай эластычнасці, каб без перашкоды хадзіць.

Дзякуючы цярплівай выхаваўчай працы, пачала яна добра развівацца. Можна ёй было нават давяраць некаторыя справы. Яе пасылалі па яйкі да куратніка, а таксама на вёску, каб што-небудзь прынесці. Яна магла ўжо ўсё сказаць, але гаварыла неразборліва.

Яе вяртанне да чалавечага жыцця ўсіх радавала. На жаль, пазней стала хварэць. І так памерла яна, пражыўшы восем год сярод ваўкоў і дзевяць год сярод людзей.

НАВІНЫ ТЭХНІКІ

ПАДВОДНЫ ВОДАПРАВОД

Звычайныя водаправоды маюць вялікую даўжыню. Падводныя водаправоды будуюцца пераважна толькі для перасячэння рэк і маюць зусім скромныя размеры. Самы доўгі, праходзячы па дне мора, знаходзіцца ў Японіі і даходзіць да 13 кіламетраў.

Зараз у Вандзі (Францыя) будуецца падводны водаправод даўжынёй у 20 кіламетраў для забеспячэння пiцявой вадой вострава Іе. Гэты маленькі востраў, населены рыбакамі, вядомы ў прыватнасці тым, што на ім працуе першы аўтаматычны завод штучнага лёду, які вырабляе і адпускае сваю прадукцыю без удзелу чалавека. Толькі раз на месяц яго наведвае механік для правядзення прафілактычнага рамонту.

★ ПАВІДЛА З ЯБЛЫКАЎ ★

Нарэзаныя на долькі яблыкі пакладзіце ў каструлю, заліце вадой, накрыйце накрыўкай і варыце да мяккасці. Затым патрыце праз сіта (пакуль маса не застыла). У пюрэ ўсыпце цукар і варыце на слабым агні, часта памешваючы, пакуль не загусне (прыкладна 1 1/2 гадзіны).

На 1 кг яблыкаў: 1 кг цукру, 1 шклянку вады.

✲

Павідла, прыгатаванае з адных толькі яблыкаў, лёгка плеснее, таму рэкамендуецца варыць змешанае павідла, з дадаваннем воцату — тады яно больш устойлівае ў захоўванні.

Яблычнае павідла з воцатам падрыхтоўваецца так: 3 кг. яблыкаў, 1,5 кг цукру, 1/16 — 1/8 воцату.

Ачышчаныя яблыкі прапусціць праз мясарубку, перамяшаць з воцатам і цукрам і пакінуць на некалькі гадзін пастаяць; затым зварыць у шырокай каструлі да патрэбнай кансістэнцыі.

УСЯКАЯ ЎСЯЧЫНА

■ Савецкія вучоныя і тэхнікі працуюць над праблемай стварэння зусім новага віду транспарту — падвесных маларэйкавых дарог для прыгарадных зносін. Хуткасць перамяшчэння на такіх дарогах будзе да 200 кіламетраў у гадзіну.

■ Племя двухметравых людзей Ватусі налічваецца ў 5-ці мільённай Урандзе - Урундзі толькі 20 тысяч асоб. Сярод многіх асаблівых звычаяў племені Ватусі варта ўспомніць аб спосабе кармлення дзяцей.

Да двух год дзеці кормяцца малаком маткі. Наступныя два гады салодкім і кіслым малаком кароў і коз. Толькі ў чацвёртым годзе жыцця дзіцяці даюць апрача малака бананы, гародніну і вельмі рэдка мяса. Магчыма ў такім меню хаваецца таямніца росту прыгожай будовы Ватусі?

■ К 1965 гаду ў СССР будзе вырошчвацца не менш 10—11 мільярдаў пудоў збожжа. Вытворчасць электраэнергіі к таму часу складзе звыш 500 мільярдаў кілават - гадзін.

Мы не заўсёды ўяўляем сабе, якія велізарныя гэтыя лічбы. Каб палічыць да аднаго мільярда, вымаўляючы кожную секунду чарговую лічбу, спатрэбіцца 32 гады, пры чым той, хто лічыць, павінен «працаваць» бесперапынна — без сну і адпачынку. Калі з мільярда запалак скласці дарожку, то яна ахопіць усю зямлю па экватары.

Электрычная гітара

Атрад электрамузычных інструментаў папоўніўся навінкай. Сегедская фабрыка (Венгрыя) выпусціла электрычную гітару, у якую ўмантавалі ўзмацняючае абсталяванне на паўправадніках. Новы інструмент атрымаў добрую ацэнку слухачоў. На гэтай фабрыцы распрацавалі і электрабас.

★ ★ ★

МАСКІ ПРЫ МАРШЧЫНАХ

Пры маршчынах карысна 1—2 разы ў тыдзень рабіць маскі для твару. Пры сухой скуры робяць наступныя маскі: 1) Бялкова - лімонна - солевая маска. Да збітага ў пену яечнага бялка дадаць сок палавіны лімона і соль на кончыку нажа. Пеністую масу намазаць пальцамі. Праз 15—20 мінут змыць вадой або працерці ватным тампонам змочаным смятанкай. 2) Яечна-талаконная маска. Збіты бялок або жаўток і 1/2 чайнай лыжкі мёду расцерці з талакном у мяккую пасту. Пры глыбокіх маршчынах пасту трэба рабіць больш вадкай. Пасту накладваюць на 15—20 мінут.

Пры тлустай скуры можна ўжываць наступныя маскі: 1) Дрожджавая маска. 20—25 г дрожджаў развесці малаком або маслам да гушчыні смятаны. 2) Дрожджавая кіслая маска. 25 г. дрожджаў развесці вадой да гушчыні смятаны, даць пастаяць да браджэння. Гэтыя маскі накладваюць тоўстым слоем, змываюць халоднай вадой, як толькі яны пачнуць падсыхаць. 3) Жытняя кіслая маска. Закваскай жытняй мукі змазваюць твар роўным слоем на 15—30 мінут, затым змываюць халоднай вадой.

ТАФІЛАЎСКІ СЕЛЬГАСГУРТОК

У Гайнаўскім павеце штомесячна ўзрастае лік сельгасгурткоў, і многія з іх маюць ужо выдатныя дасягненні. Члены іх абмяркоўваюць у сучасны момант канкрэтныя планы.

Да такіх можна залічыць сельгасгурток у Тафілаўцах (ГРН Дубічы Царкоўныя). Тафілаўскія сельгасгуртковцы ў першую чаргу пасля заснавання супольнай гаспадаркі абавязаліся купіць неабходныя сельскагаспадарчыя машыны. І перш за ўсё набылі два малацільныя агрэгаты і спаліновы рухавік, кошт якіх пакрылі часткова з уласных грашовых укладаў, а рэшту — з дзяржаўнай пазыкі. У час абмалоту нядрэнна зарабілі. У хуткім часе плануюць купіць трактар і ўсе неабходныя прылады для апрацоўкі зямлі. 25% коштаў гэтага камплекта машын пакрыюць сельгасгуртковцы з уласных укладаў, а рэшту — з фонду развіцця сельскай гаспадаркі.

Такім чынам, тафілаўскія сельгасгуртковцы вырашылі ў першую чаргу механізаваць сельскую гаспадарку ў сваёй вёсцы. Адначасова яны ў меру сваіх магчымасцей будуць павышаць плёны пашавых культур, каб стварыць добрыя ўмовы для жывёлагадоўлі. У пасевы пашавых культур уведзена кукуруза. У далейшым намераны ўвесці і другія пашавыя расліны.

Мікалай Панфілюк
Дубічы Царкоўныя

Моладзь у Старым Ляўкове

Многа ёсць такой моладзі, якая закончыўшы сямігадовую школу, засталася пры бацьках. Яна адстае ад культурнага жыцця. Але такая моладзь Новага і Старога Ляўкова неабыякава праводзіць вольныя хвіліны. Кіраўнік школы ў Старым Ляўкове Васіль Цялушэцкі пагутарыў з мясцовай моладдзю і ўнёс прапанову сарганізавання драмгуртка самадзейнікаў. У калектыў запісалася ўся моладзь, якая засталася на вёсцы. Пачаліся рэпетыцыі. Гурток узяўся за апрацоўку п'ес. Моладзь прагна прыступіла да працы і стараецца, каб паставіць сябе магчыма на як найвышэйшым узроўні. Найбольш актыўнымі членамі гуртка з'яўляюцца: Люба і Ніна Леўчук, Вера Рэент, Галя Казлоўская, браты Янка і Міша Харкевічы, і другія. Усе часта збіраюцца ў прышкольнай святліцы і абмяркоўваюць далейшыя выступленні і падрыхтоўкі. Думаю, што цяпер у гэтыя доўгія асеннія і зімовыя вечары моладзь ізноў зможа падрыхтаваць некалькі пастановак. Вельмі ж хочуць пабачыць іх на сцэне жыхары роднай вёскі і другіх вёсак. Вынікі працы стараляўкоўскага гуртка задавальняючыя. Хацелася б толькі пажадаць яму яшчэ лепшых поспехаў у яго культурнай і карыснай працы.

Янка Цялушэцкі
Новае Ляўкова

ЛЮДЗІ ШУКАЮЦЬ БЯДУ

ЦАНА ЛЁГКАДУМНАСЦІ

Уладзіслаў Гарушкевіч з вёскі Навасады ў Гайнаўскім павеце працаваў лясніком у лясніцтве Нараўка. Відавочна паводзілася яму нядрэнна. Купіў ён сабе матацыкл і часта запускаў вока ў кілішак. Ад гэтага яшчэ нікому не было б бяды, але Уладзіслаў Гарушкевіч належаў да такога тыпу неразважлівых людзей, якія ніколі не павінны сядзець за рулём. Вось нядаўна У. Гарушкевіч, найперш глыбока замачыўшыся ў горкапякучай, узяў свой матацыкл і выехаў на прагулку па вуліцы роднай вёскі. Ён малады, яму 26 год. Падбадзёраны гарэлкай, захацеў ён паказаць усім аднавяскоўцам, які з яго мастак - шафёр. Нічога тады дзіўнага, што У. Гарушкевічу вуліца аказалася вузкая і ён імчаўся левай стараной дарогі, не памятаючы ні аб асцярожнасці, ні аб правілах дарожнага руху. З другога канца вёскі ехала фурманкай Галена Сегень, жыхарка вёскі Смольны Садок у Гайнаўскім павеце, ехала правільна — правым бокам. П'яны матацыкліст, не пануючы над сваёй машынай, на поўным ходу ўдарыў у воз Галены Сегень. Цяжка прыйшлося заплаціць Уладзіславу Гарушкевічу за сваю лёгкадумнасць. Ён зараз знаходзіцца ў шпіталі, а стан яго здароўя вельмі цяжкі.

Надзейная панчоха.

БРАВА БЕЛЬСКІМ МІЛІЦЫЯНЕРАМ!

Позні вечар застаў сяброў Мікалая Грыгарука з Бельска і Антона Янушэўскага з вёскі Сабіны ў Бельскім павеце на шашы Бельск — Нарайка, непадалёк вёскі Катлы. Раптам дарогу пераступілі ім нейкія незнаёмыя людзі і патрабавалі грошай. Падарожнікі не падпарадкаваліся гэтым патрабаванням. Тады зладзеі пабілі А. Янушэўскага, а М. Грыгаруку адабралі 500 злотых. Пошукамі разбойнікаў занялася Павятовая Камендатура МО ў Бельску. Пасля трохдзённай, старанна праведзенай разведкі разбойнікі знайшліся ў міліцэйскім арышце. Былі гэта жыхары вёскі Катлы ў Бельскім павеце: 19-гадовы Анатоль Лісевіч, сын Васіля, і яго равеснік — Ян Паўлючук, сын Мікалая.

Працаўнікам МО ў Бельску належыцца падзяка за так спраўную ліквідацыю небяспечных зладзеяў.

Л. БЯДА

ВІТАЎСКІЯ НАМЕРЫ

14 кастрычніка на маладзёжным сходзе гуртка Беларускага Таварыства ў Вітаве (Гайнаўскі павет) разглядаліся справы культурна - асветнай дзейнасці ў вёсцы на асенне - зімовы перыяд.

Вырашылі аднавіць працу артыстычнага гуртка, які мае за сабой ужо значныя заслугі ў папулярызацыі беларускай культуры. Запраектавалі таксама арганізацыю матацыклавага курса.

У выніку праведзеных перавыбараў у склад праўлення гуртка БГКТ увайшлі старшыня Ніна Хмель: намеснік старшыні — Вера Малмышка і сакратар — Надзея Пятручук.

Жадаем гуртку ўдач у далейшай сваёй дзейнасці. **(ся)**

СКАРГІ І ПРАПАНОВЫ

МЕСЦА ЁСЦЬ, АЛЕ ПРАЦЫ НЯМА

Самы прыгожы і вялікі будынак у Мілейчыцах. Стаіць вось у цэнтры пасёлка і свеціць голымі вокнамі. Можна праз іх заглянуць (дзверы замкнёныя) у сярэдзіну. Але

лепш не заглядаць — страшна там непрытульна. А дом гэты — нібы так званы «дом культуры», ці як хочаце «святліца», толькі ніякая шыльда аб гэтым не інфармуе. А ўсё ад таго, што будынак хоць нібы та мае гаспадара, але неадпаведнага. Менавіта, належыць ён Сямяціцкаму прадпрыемству будаўляных матэрыялаў, а ГРН у Мілейчыцах не мае да яго ніякіх правоў. І так стаіць будынак нявыкарыстаны, не даведзены да парадку, закрыты. Вялікі будынак, а нічога ў ім не робіцца. ГРН у Мілейчыцах мае амбітныя планы загаспадаравання будынка, але не мае права да яго. Таму прапануе павятовым уладам два варыянты: або перадаць будынак ГРН Мілейчыцы, або Сямяціцкае прадпрыемства няхай выразіць згоду на саўласніцтва і супольную апеку над святліцай. Пытанне гэтае стаіць адкрытым, і трэба сказаць, што імкненні ГРН заслугоўваюць на поўную падтрымку. На нашу думку будынак трэба перадаць ГРН Мілейчыцы і зрабіць у ім грамадскую святліцу з кіраўніком, бібліятэкай, чытальняй і г.д. (так прапануе ГРН Мілейчыцы). ГРН як блізкі і непасрэдна зацікаўлены апекун напэўна лепш патрапіць сарганізаваць у ёй культурнае жыццё, якога не хапае пасёлку Мілейчыцы. вл

БДУ 40 ГОД

(Працяг са стар. 2)

100 кандыдатаў навук перадаюць ім свае веды.

Пройдуць яшчэ 4—5 год і гэта армія студэнтаў стане ў строй будаўнікоў лепшага заўтра.

Значная частка выпускнікоў увальваецца ў армію вучоных, дзе разам са сваімі прафесарамі будуць займацца праблемамі вышэйшай оптыкі, электроннай тэорыі металаў і паўправаднікоў, выкарыстання атамнай энергіі ў мірных мэтах.

Частка з іх пашырыць кадры даследчыкаў - натуралістаў, геолагаў і педагогаў.

У дзень саракагоддзя БДУ асабліва хочацца пажадаць яго прафесарска - выкладчыцкаму складу, студэнтам, а таксама выпускнікам самай плённай працы ва ўсім на карысць грамадства і навукі.

КІНО

Праграма ад 1 — 5.XI.

ГАЙНАЎСКІ ПАВЕТ

Навасады
„Kołysanka" (radz.), 4—5. XI.

Нараўка
„Chłopiec i siłacz" (radz.), 1—5. XI.

Кляшчэлі
„Pies przy klawiaturze" (węg.), 1—2. XI. „Korsarze Pacyfiku", cz. II (radz.), 3—5. XI.

Чыжы
„Wieczór trzech króli" (radz.), 1—5. XI.

Чаромуха
„Pierwsza lekcja" (bułg.), 1—2. XI. „Los człowieka" (radz.), 3—5. XI.

Нараў
„Niewysłany list" (radz.), 1—5. XI.

Белавежа
„Pierwsza lekcja" (bułg.), 1—2. XI. „Przed nami zakręt" (radz.) 3—5. XI.

БЕЛЬСКІ ПАВЕТ

Орля
„Bitwa pod piramidami" (radz.). 1—5. XI.

Боцькі
„Chłopiec i siłacz" (radz.), 1—5. XI.

Гродзіск
„Ewakuować miasto" (radz.), 4—5 XI.

Браньск
„Wiatr ucichł przed świtem" (jugosł.), 1—3. XI. „Daleki ukochany" (radz.), 3—5. XI.

Райск
„Królowa balu" (radz.), 1—5.XI.

СЯМЯЦІЦКІ ПАВЕТ

Драгічын
„Salwa o świcie" (radz.), 1—2. XI „Lecą żurawie" (radz.), 3—5. XI.

Мілейчыцы
„Pies przy klawiaturze" (węg.), 1—2. XI. „Żywi bohaterowie" (radz.), 3—5. XI.

Нурэц
„Zbuntowana orkiestra" (holenderski). 1—2. XI. „Żywi bohaterowie" (radz.), 3—5. XI.

Мельнік
„Czerwony atrament" (węg.), 1—2. XI. „Matka" (radz.), 3—5. XI.

БЕЛАСТОЦКІ ПАВЕТ

Супрасль
„Romeo, Julia i ciemność" (czechosł.), 1—2. XI. „Los człowieka" (radz.), 3—5. XI.

Міхалова
„W ciszy stepowej" (radz.), 1—2 XI. „Żegnajcie gołębie" (radz.), 3—5. XI.

Гарадок
„Przebudzenie" (czechosł.), 1—2. XI. „Spotkali się w pociągu" (radz.), 3—5. XI.

Чорна Весь
„Romeo i Julia" (radz.), 1—2.XI. „W okopach Stalingradu" (radz.), 3—5. XI.

САКОЛЬСКІ ПАВЕТ

Шудзялава
„A jednak cię kocham" (radz.) 1—5. XI.

Крынкі
„Czerwone i czarne" (franc.), 1—2. XI. „Korsarze Pacyfiku", cz. I (radz.), 3—5. XI.

ДУБРОЎСКІ ПАВЕТ

Новы Двор
„Obcy ludzie" (radz.), 4—5. XI.

Сухаволя
„Miłość należy cenić" (radz.), 1—2. XI. „Miasto bez wody" (radziecki), 3—5. XI.

ВЯСЕЛЛЕ

(Працяг са стар. 5)

Кастусь і закрывае дзверы на засаўку. Нехта грукае кулакамі па тоўстых дошках.

— Кастусь! Кастусь!

У кутку на ложачку будзіцца Паўлік і неразумеючымі, перастрашанымі вачыма глядзіць на чорныя, крывыя цені. Кастусь затрымліваецца на сярэдзіне каморкі.

— Жыве Беларусь! — хрыпіць.

«Застрэліць, сабака», — думае Мікола і голасна гаворыць да Кастуся:

— Прэч адсюль!

— Эх, ты, ты, бальшавіцкае насенне! — шыпіць выкрыўленым тварам Кастусь. — Думаеш, не ведаю якой ты Беларусі хочаш? Думаеш, не помню, хто за Саветамі аб калгасах пагаворваў? Уласнага бацьку ты б тады «раскулачыў», га? За савецкую Беларусь ты б дзёрся цэлым горлам «Няхай жыве!» га?

— Кастусь! Мікола! — грукаюць кулакамі ў дзверы.

Кастусь знарадна смяецца і лупіць некалькі выстралаў у паталок. Паўлік пачынае плакаць. Чыёсьці цела за дзвярыма асядае на падлогу.

— Жыве Беларусь! — крычыць Кастусь.

І тады, здалёк, недзе ад чыгункі, па пустым полі прыкацілася рэха кароткіх узрываў, а потым кулямётная серыя. Мікола ўздрыгнуў і напружыў слых. Выстралы ўзмацняюцца, находзяць на сябе, пераплятаюцца. Далёкае зіхаценне на хвіліну фарбуе пакрытую інеем шыбу бледнаружовай плямай і знікае з глухім, плаўным рэхам дэтанацыі. Заўзята грызуцца аўтаматы. Мікола аблізвае куточкі губ.

— Так, — гаворыць памалу да Кастуся. — Беларусь жыве. Чуеш?

Выстралы гусцеюць. Кастусь як бы апрытамнеў, працягвае далонню па твары і цяжка сядае на табурэтцы.

— Бандыты, — гаворыць недзе ў прастору.

— Партызаны, — падтаквае Мікола.

І прытуляе да грудзей плачучага Паўліка.

Пераклаў з польскай мовы
РЫГОР ЛЯСУН

*) Урывак з «Беларускага трыпціха»

Ніва

Adres redakcji: Białystok, ul. Wesołowskiego 1. Telefony: red. naczelny 25-89, centrala 37-41 do 49.

Warunki prenumeraty: miesięcznie — 2,40 zł, kwartalnie — 7,20 zł, półrocznie — 14,40 zł, rocznie — 28.80 zł. Prenumeratę przyjmują wszystkie placówki pocztowe i listonosze. Wpłaty na prenumeratę indywidualną należy dokonywać na konto PUPiK „Ruch" Nr 102-7-161 NBP Białystok I Oddział Miejski. Na odwrocie blankietu należy podać okres prenumeraty i tytuł zamawianego pisma.

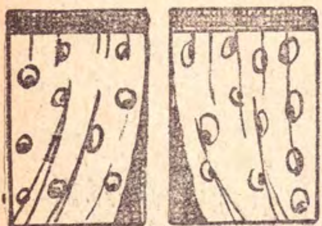
Zamówienia ze zleceniem wysyłki za granicę przyjmuje — Przedsiębiorstwo Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch" Warszawa, ul. Wilcza 46 Nr konta PKO 1-6-100024.

Zamówienia z krajów europejskich jak i zamorskich należy kierować pod adresem CHZ „Ars Polona" Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7. Obowiązuje przedpłata na konto NBP Warszawa 2-6-51. Prenumerata roczna wraz z przesyłką zwykłą wynosi 4,70 $ w Europie; 5 $ — w USA.

Nakł. 5000. Błtk. B-1

ФІРАНКІ

Ідзе чалавек вечарам вясковай вуліцай ды захапляецца. Ні карова не замычыць, ні парсюк не хрукне. Словам цішыня, аж у вушах звініць.

У хатах вокны свецяцца, быццам узіраюцца вогненнымі вачыма ў чорную цемру. За вокнамі электрычныя лямпачкі гараць.

Свецяцца вясковыя аконцы, але большасць з іх фіранкамі завешана.

Гэтыя самыя фіранкі некаторым людзям у вочыколюць. Проста ліхаманка бярэ чалавека, каб даведацца, што за гэтымі фіранкамі дзеецца.

Можа самагонку гоняць, а мо' пірагі з мясам пякуць, — ці ж мала што людзям уздумаецца?

Напрыклад, у нашай вёсцы хлапец адзін да дзяўчыны хадзіў, а бацькоў халера брала.

Аднойчы бацькі звярнуліся да дачкі такімі словамі:

— Хлопец, маўляў, дарэмна падошвы здзірае. Выходзіць ён з сям'і галадранцаў і не раўня табе. Так, што аб шлюбе нават і не думай.

Ну, вядома, дзяўчына за хлопца гарой стаіць.

— Аб шлюбе, — кажа, — у нас і гутаркі няма. Прыходзіць хлапец выключна на рэлігійныя тэмы пагутарыць.

Пры такіх аргументах бацькі адступілі.

— Няхай моладзь зацоўвае рэлігійныя пацуцці, — рашылі.

Дні за днямі бягуць, маладыя штовечар сустракаюцца, аж тут брацік маленькі Амерыку адкрывае. Дакладвае бацькам, што за фіранкай падгледзеў, як Верачка з Ваняй цалаваліся.

Бацькоў лютая злосць напіла.

— Дык вось яны якія рэчы строяць! — Рашылі а тры вятры гнаць хлопца з хаты. Але не агналі. Давялося паспяшыць пажаніць дачку з хлапцом, пакуль дадатак на свет не прыйшоў.

Больш усяго вінаватыя тут былі фіранкі.

Дзядзька Лявонь

САМААБСЛУГОЎВАННЕ

ШТО БУДЗЕ

— Што будзе з варонай, калі ёй пяць год закончыцца?

— Пэўна памрэ.

— Не, шосты пойдзе.

Коля Петручук
Сакі

ЗЛОДЗЕЙ

Аднаму селяніну гінулі куры. Ён сказаў аб гэтым суседу.

— Можа ліс іх крадзе, — адказаў той.

— Ліс? Дык цябе ж у вёсцы лісам называюць!

Лёня Галубоўскі
Рыбалы

РАСКУДЛАЧАНЫ

Селянін зайшоў да цырульніка падстрыгчыся. На галаве ў яго былі толькі тры валаскі. Цырульнік падстрыг яму два валаскі, а аднаго пакінуў.

— Як жа цябе зачасаць? — пытае цырульнік.

— Няхай ужо буду раскудлачаны. Не зачэсвай.

Зіна Панфілюк
Трашчоткі

НЕ ВЕДАЕ

— Маеш шэсць яблык і дабаў яшчэ пяць, — колькі гэта будзе? — пытае маці Колю.

— Не ведаю.

— Ці ж вас у школе гэтага не вучаць?

— Не! Нас вучаць дадаваць грушы.

Іван Красндэмбскі
Паўлы

МУЛЯРЫ

Пытае аднойчы кума куму:

— Што вашы сыны робяць?

— Муруюць печ ды спяваюць.

— А бацька?

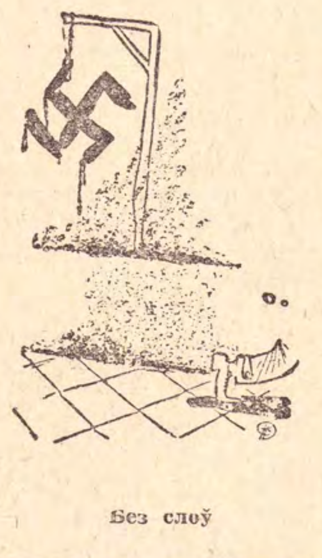
— Развальвае ды плача.

Янка Зданоўскі
Лесна

— Можа знойдзецца нейкі другі спосаб, каб адратаваць вазу.

Без слоў

ПРАГРЭС

— Сустрэне цябе вялікая радасць. Чакаюць цябе, нейкія грошы...

БАРАНОЙ па ПУСТАЗЕЛЛІ

Былі вы калі-небудзь на прыпынку аўтобуса ПКС у Бандарах, Беластоцкага павета? Не? Тады дзякуйце Богу. Не цікава там быць. Кожную раніцу чуецца тут лямант дзяцей і скрыгат зубоў старэйшых. Аўтобус гэты ад'язджае ў Беласток раніцай у чатыры сорак. Людзі да прыпынку прыходзяць з вёсак адлеглых нават за 10 кіламетраў. Вядома, кожны стараецца не спазніцца. Таму ў 3 гадзіны каля аўтобуса ўжо мнагалюдна. Ночы цяпер халодныя. Бр-р-р! А аўтобус замкнуты. Ад ветру няма дзе захіліцца. Вогнішча таксама не будзеш распальваць у вёсцы. Дык дрыжаць людзі ад холаду і злобы. Дзеці плачуць, а кандуктар з шафёрам спяць сабе салодкім сном да чацвёртай трыццаць пяць. Ім цёпла ў хаце.

Кажуць, што ПКС плаціць некаму грошы за старажаванне аўтобуса. Але ніхто яго не старажуе. Бо і сапраўды, хто ж гэта ўкрадзе грамадную машыну? Гэта ж не пачак запалак. Дык лепш замкнуць яго. А людзі, няхай сабе мерзнуць. Абы да лета!

Затое, калі шафёр, праспаўшыся, выйдзе з хаты і вялікапанскім жэстам уваткне ключ у дзверы аўтобуса, то ў народ быццам пярун ударыць.

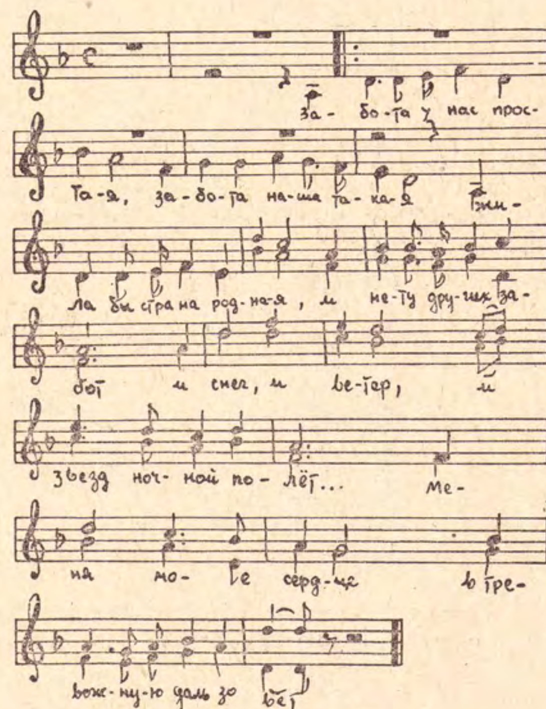
Перамерзлыя да костачкі пасажыры адзін другому праз галаву скачуць, каб толькі ўварвацца ў сярэдзіну ды заняць месца. Хто ў такім выпадку на дзяцей зважае?

Ну проста Садома з Гаморай.

Кандуктар паглядзіць на ўсё гэта, плюне праз зубы і сядае абыякава на сваім месцы.

— Што ж, маўляў, дзіч вясковая.

ПЕСНЯ О ТРЕВОЖНОЙ МОЛОДОСТИ

Забота у нас простая,
Забота наша такая:
Жила бы страна родная,
И нету других забот.

Припев: И снег, и ветер,
И звезд ночной полёт...
Меня моё сердце
В тревожную даль зовет.

Пускай нам с тобой обоим
Беда грозит за бедою,
Но дружбу мою с тобою
Одна только смерть возмет!

Припев.

Пока я ходить умею,
Пока глядеть я умею,
Пока я дышать умею,
Я стану идти вперед!

Припев.

И так же, как в жизни каждый,
Любовь ты встретишь однажды.
С тобою, как ты, отважна,
Сквозь бури она пройдет.

Припев.

Не думай, что все пропели,
Что бури все отгремели.
Готовься к великой цели,
А слава тебя найдет!

Припев.

Астап Вішня

ПАЛЯВАННЕ

— Іван Пятровіч, у суботу едзем?

— Калі вырвуся, то паедзем!

— Адкуль вырвецеся?

— З хаты. Ружжо, акаянная, схавала.

— Ну?! Дык, значыць, не паедзеце?

— Нічога гэта, браток, не значыць: даў сынку палціннік, каб вынюхаў, куды яна засунула, і ў другое месца перахаваў. Ён у мяне такі, што знойдзе! Паедзем!

*

— Якая ж гэта вялікая сіла — паляванне!

— Ды ці ж не сіла?

— Звярніце ўвагу! Калі вы седзіце ў цягніку і ў думках ужо нацэліліся на качку, разлятаюцца дзверы і ў купэ ўскоквае салідны чалавек.

— Сябры! Наце вам маё ружжо, наце мой ягташ і патранташ, а я пакуль што пад лаўку! Ды прыкрыйце мяне, даражэнькія, вашай сучкай, бо выцягне!

— Хто выцягне?

— Жонка выцягне! Бяжыць ззаду!

І калі ўскочыла ў цягнік тая, якая «выцягне», стары паляўнічы, які на сваім вяку «мядзведзяў як кацянят давіў», перажагнаўся і са страхам сказаў:

— Тыгра бачыў, гіену бачыў, а ніколі так не палохаўся, як цяпер! Мая памерла, царства ёй нябеснае: адвык ужо!

*

Вы, сябра, яшчэ не паляўнічы?

Як жа гэта так?

На адной Харкаўшчыне ўжо дзевяць тысяч паляўнічых, а вы яшчэ не запісаліся?

Ай-яй-яй-яй!

Запішыцеся — гэта ж не так цяжка!

Для таго каб стаць паляўнічым трэба вось што:

1) Складны алюміневы кілішак.

2) Баклажку — такую, каб змяшчала не менш, чым літр.

3) Два фунты паляўнічых каўбасак.

4) Патранташ.

5) Ягташ.

6) Рукзак (гэта такая сумка, што за плечы надзяваецца).

7) Паляўнічыя боты. Доўгія такія, аж да самага пупа...

8) Папругу — зайца насіць.

9) Тарокі — качак насіць.

10) Барклайку — патроны набіваць.

11) Закрутку — патроны закручваць.

12) Мерачку — порах і шрот адмерваць.

13) Паляўнічы білет.

14) Ружжо. Апошняе не абавязкова, бо можна самому сабе, ці сябру нагу, а то і галаву прастрэліць.

Усё гэта на сябе надзяваецца і вы адпраўляецеся на паляванне. Калі потым вас спытаюць:

— Што, сябра, забілі?

— Ды бутэлечак чатыры ўсё ж такі забілі. А потым у парожнія бутэлечкі цэлілі! Вы ўжо сапраўдны паляўнічы. Вы абсалютна нічым не будзеце розніцца ад дзевяноста пяці працэнтаў усіх нашых самых вопытных паляўнічых.